

GINOP Plusz

Útmutató a horizontális követelményekről és a támogatott horizontális tevékenységekről a GINOP Plusz keretében támogatásban részesült kedvezményezettek részére

Jelen Útmutató 2024. augusztus 8. napjától hatályos, és a 2024. augusztus 8. dátumot követően benyújtott támogatási kérelmek esetén alkalmazandó.

Verziószám	Dátum	Változat leírása
v1.0	2023. szeptember 19.	Első teljes, kész változat.
v2.0	2024. augusztus 8.	Módosított változat, főbb változások: - Legalább 25 millió forint, de legfeljebb 50 millió forint igényelt támogatás esetén önkéntesen vállalható 1 horizontális tevékenység; - 50 millió forint felett kötelező 1 horizontális követelmény vállalása; - Kettő új támogatott horizontális tevékenység bekerült a jelen Útmutató 2.5. és 2.6. alfejezetébe: HTK19 Újrahasznosítás eszközbeszerzés során ; HTK20 A biológiai aktivitás növelése (csak új létesítményépítés esetén választható)

Tartalomjegyzék

Bevezető: Mi az a horizontális követelmény?	4
1. Minden GINOP Plusz kedvezményezettre vonatkozó, kötelező horizontális követelmények	5
1.1. Az alapvető jogok, a női-férfi egyenlőség és az esélyegyenlőség érvényesítését szolgáló elvárások	6
1.1.1. Az alapvető jogok tiszteletben tartása az Alapjogi Chartával összhangban.....	6
1.1.3. A hátrányos megkülönböztetés megelőzése, beleértve a fogyatékos személyek hozzáféréseinek segítését is.....	9
1.2. Fenntartható fejlődés, a környezet és a természet védelmét szolgáló elvárások	12
2. Támogatott horizontális tevékenységek (50 millió forint támogatás felett kötelező választani)	15
2.1. A támogatott horizontális tevékenységek vállalása	15
2.2. A támogatott horizontális tevékenységek elszámolása, nyomon követése	17
2.3. Horizontális tevékenységek a pénzügyi eszközök típusú támogatások esetén	18
2.4. Szempontok a horizontális tevékenység kiválasztásához	18
2.5. A választható támogatott horizontális tevékenységek listája.....	19
2.6. A választható támogatott horizontális tevékenységek tartalma, kapcsolódó mutatók	21
2.6.1. Környezeti fenntarthatósággal összefüggő tevékenységek	21
HTK01 A biológiai aktivitás megőrzése	21
HTK02 A kerékpáros közlekedés ösztönzése	21
HTK03 Az ÜHG kibocsátás csökkentése a digitalizáció révén	22
HTK04 Az ÜHG kibocsátás csökkentése a tervezés során.....	22
HTK05 Erőforrás-takarékos épület kialakítása.....	23
HTK06 Részvétel fenntarthatósági képzésen.....	23
HTK07 Bioklimatikus tervezés alkalmazása	24
HTK08 Környezeti szempontú tanúsítás megszerzése.....	24
HTK09 Környezeti vagy fenntarthatósági jelentés készítése és publikálása.....	25
HTK11 Zöld közbeszerzés alkalmazása	26
HTK12 Az elektromobilitás elősegítése.....	26
HTK13 Környezetvédelmi szemléletformáló akció a projektben.....	26
HTK14 Természetvédelmi szakértő alkalmazása a projektben.....	27
HTK15 Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése	27
HTK16 Újrahasznosítás az építési beruházás során	28
HTK17 A fényszennyezés elkerülése (komplex követelmény)	29
HTK18 A fényszennyezés elkerülése (egyszerűsített követelmény)	30

HTK19	Újrahasznosítás eszközbeszerzés során	30
HTK20	A biológiai aktivitás növelése (csak új létesítményépítés esetén választható)	31
2.6.2.	Esélyegyenlőségi elvekkel összefüggő tevékenységek	32
HTE01	Vezetők, munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen	32
HTE02	Ügyfélkapcsolati munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen	34
HTE03	Képző, fejlesztő munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen	34
HTE04	Vezetők, munkatársak nemek közötti esélyegyenlőség képzésen történő részvétele 35	
HTE05	Munkavállaló képzésen való részvételének támogatása	35
HTE06	Munkaidő kedvezmény biztosítása munkavállaló képzéséhez	37
HTE07	Együttműködés a projekt tervezésében, megvalósításában esélyegyenlőségi területen kompetens szervezettel	38
HTE08	Esélyegyenlőségi szemléletformáló akció a projektben.....	38
HTE09	Digitális munkahely az esélyegyenlőségért	39
HTE10	Rugalmas és alternatív foglalkoztatási formák.....	39
HTE11	Egyenlő munkáért egyenlő bért	40
HTE12	Tartalomfejlesztés – könnyen érthető kommunikáció.....	40
HTE13	Akadálymentes honlap kialakítása	41
HTE14	Egyéb infokommunikációs akadálymentesítés	41
HTE15	Fizikai akadálymentesítés	42
HTE16	Munkahelyi és szolgáltatási környezet esélyegyenlőségi fejlesztése.....	42
HTE17	Munkaszervezés, szolgáltatásszervezés esélyegyenlőségi fejlesztése	42
HTE18	Gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartás	43
HTE19	Család- és gyermekbarát projektelemek.....	44
HTE20	Helyi gyermekfelügyelet.....	44
HTE21	Külső gyermekfelügyelet	45
1. sz. melléklet:	Segédlet az esélyegyenlőség és a női-férfi egyenlőség érvényesítéséhez	46

Bevezető: Mi az a horizontális követelmény?

Az uniós támogatás feltétele, hogy a projekt a közvetlen célja mellett az uniós jogszabályokban meghatározott társadalmi és környezetvédelmi szempontokat is érvényesítsen. Az ilyen célokhoz, szempontokhoz kapcsolódó elveket nevezzük horizontális követelményeknek.

Az Útmutató célja, hogy a támogatást igénylő szervezeteknek segítséget nyújtson a GINOP Plusz esetében a horizontális követelmények értelmezéséhez és a követelményekhez kapcsolódó konkrét tevékenységek bemutatásával segítse ezek gyakorlati alkalmazását is.

A horizontális követelmény a jelen Útmutató hatálya alá tartozó minden szereplőre és minden egyes projektre vonatkozik, a megvalósítás minden egyes szakaszában az előkészítéstől a lezárásig figyelemmel kell lenni ezekre az elvárásokra.

A GINOP Plusz esetében jelen Útmutató hatálya alá tartozó minden támogatott projektre vonatkozó követelmény az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elveknek való megfelelés, míg az Útmutató 2. fejezetében foglalt horizontális tevékenységek az 50 millió forintot meghaladó igényelt támogatás esetén kötelezőek a jelen Útmutató hatálya alá tartozó projektek esetében, a támogatási összeg alapján meghatározott sávoknak megfelelően.

Amennyiben a felhívás előírja, akkor bizonyos horizontális tevékenységek vállalása az igényelt támogatás összegétől függetlenül kötelező.

A GINOP Plusz uniós forrását biztosító alapokra vonatkozó uniós jogszabályok az alábbi négy horizontális elvet határozzák meg a 2021-27-es időszakra¹:

Horizontális elvek
1. Az alapvető jogok tiszteletben tartása és az Európai Unió Alapjogi Chartájának ² betartása a támogatás felhasználása során (EU) 2021/1060 Rendelet, 9. cikkely (1) (EU) 2021/1057 Rendelet, 8. cikkely
2. A nők és férfiak egyenlőségének érvényesítése, elősegítése a programok előkészítése és megvalósítása során (EU) 2021/1060 Rendelet, 9. cikkely (2) (EU) 2021/1057 Rendelet, 6. cikkely
3. A nemek, faji vagy etnikai hovatartozáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés megelőzése és a fogyatékos személyek hozzáféréseinek segítése (EU) 2021/1060 Rendelet, 9. cikkely (3) (EU) 2021/1057 Rendelet, 6. cikkely
4. A fenntartható fejlődés elősegítése figyelembe véve az ENSZ fenntartható fejlődésre vonatkozó céljait, a Párizsi Megállapodást, a „szennyező fizet” elvet és a „ne okozz jelentős kárt” elvet (EU) 2021/1060 Rendelet, 9. cikkely (4)

¹ (EU) 2021/1060 Rendelet, (EU) 2021/1057 Rendelet

² 2016/C 202/02

A gyakorlatban ezeknek az elveknek az alkalmazása azt jelenti, hogy a **kedvezményezettnek a projekt tervezése és megvalósítása során folyamatosan vizsgálnia kell, hogy a saját projektjének működése és eredményei hogyan érintik, befolyásolják azt a közösséget és azt a környezetet** (beleértve a helyi környezeten és közösségen túli, negatív továbbgyűrűző hatásokat is), **amiben a projekt megvalósul**. Például azzal, hogy az előkészítés és a végrehajtás során felteszik maguknak és megválaszolják a következő kérdéseket:

- a projektjük közvetlenül vagy közvetetten hátrányosan érint-e bármely csoportot, és ha igen, mit fognak tenni ennek megelőzésére, ellensúlyozására?
- a projekt kivitelezése vagy eredménye kárt okoz-e a környezetben vagy természetben, és ha igen, hogyan fogják ezt megelőzni, elkerülni vagy mérsékelni?
- a projekt vagy annak eredményei hozzáférhetőek-e a fogyatékos személyek számára, illetve milyen eszközökkel fogják számukra is hozzáférhetővé tenni azt?

A projektek átgondolása az esélyegyenlőség és a környezet- és természetvédelem szempontjai szerint formálja az érintett szervezetek működését, ami hosszú távon, a projektek lezárását követően is éreztheti majd hatását és hozzájárulhat egy mindenki számára élhetőbb és fenntarthatóbb környezet és társadalom létrehozásához.

A GINOP Plusz esetében a Nemzeti Fejlesztési Központ Gazdaságfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága (a továbbiakban GFP IH) kétféle módon érvényesíti a horizontális elveket:

- **Egyrészt az Irányító Hatóság a saját működésére és minden támogatott projektre vonatkozóan is kötelező követelményeknek tekinti azokat. A követelményeknek való megfelelésről valamennyi támogatást igénylő magára vonatkozóan kötelező nyilatkozatot tesz a támogatás igénylésekor.³ Ezeknek a mindenkire kötelező érvényű, általános követelményeknek a tartalmát mutatja be az Útmutató 1. fejezete.**
- **Másrészt az 50 millió forintot meghaladó igényelt támogatás esetén a pályázónak kötelező vállalnia támogatott horizontális tevékenységet. Legalább 25 millió forint, de legfeljebb 50 millió forint igényelt támogatás esetén a pályázó önként vállalhatja támogatott horizontális tevékenység megvalósítását. Indokolt esetben a felhívás az igényelt támogatás mértékétől függetlenül kötelezően is előírhat bizonyos horizontális tevékenységeket. A horizontális tevékenységekre vonatkozóan ad részletes útmutatást a 2. fejezet.**

1. Minden GINOP Plusz kedvezményezettre vonatkozó, kötelező horizontális követelmények

A pályázati felhívás a „*Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások és követelmények*” című fejezetben foglalkozik azokkal a környezetvédelmi, természetvédelmi, éghajlatváltozásra vonatkozó, illetve esélyegyenlőségi és női-férfi egyenlőségi elvárásokkal és követelményekkel, amelyek a horizontális elvek érvényesítését szolgálják.

Minden pályázónak **nyilatkoznia kell arról, hogy a horizontális követelmények teljesítését vállalja. Az 1.1. és 1.2. fejezetek ehhez a nyilatkozathoz adnak segítséget**, összefoglalják az elvárás tartalmát, illetve azt, hogy a pályázónak milyen szempontokat érdemes mérlegelnie a nyilatkozattétel kapcsán.

³ Nyilatkozat a benyújtott támogatási kérelemhez, miszerint a támogatást igénylő nyilatkozza, hogy [...] a felhívást és mellékleteit, az Általános Útmutató a Felhívásokhoz c. dokumentumot és az Elszámolási Útmutatót, a vonatkozó jogszabályokat megismerte, tudomásul vette.

Konzorciumi formában megvalósuló projektek esetén a kötelező jellegű **horizontális elvárásoknak minden konzorciumi tag** tevékenységének meg kell felelnie.

A horizontális elvárások, illetve követelmények megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenységek kapcsán felmerült költségek elszámolhatók.

1.1. Az alapvető jogok, a női-férfi egyenlőség és az esélyegyenlőség érvényesítését szolgáló elvárások

1.1.1. Az alapvető jogok tiszteletben tartása az Alapjogi Chartával összhangban

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) a Lisszaboni Szerződés 2009 decemberében történt hatálybalépésével vált jogilag kötelező erejűvé az EU számára, és ma már az EU-szerződésekkel azonos jogi erővel bír. A Chartában meghatározott alapjogok tiszteletben tartása így minden uniós intézmény, szerv, ügynökség és hivatal számára jogilag kötelező intézkedéseik során, illetve az uniós tagállamokat is köti az uniós jog végrehajtásakor.

A Charta a következő hat területen tartalmazza a kapcsolódó jogokat és alapelveket: méltóság, szabadságjogok, egyenlőség, szolidaritás, a polgárok jogai és igazságszolgáltatás.

Az uniós támogatásokkal összefüggésben **az alapvető jogok tiszteletben tartása elsősorban a támogatóra és az intézményrendszerre ró kötelezettségeket. Vannak ugyanakkor olyan jogok, amelyekhez kapcsolódóan projekt szinten is releváns vizsgálni az alapjogok érvényesülését.**

Az alábbi táblázat⁴ felsorol néhány kérdést, amelyek alapján a kedvezményezett vizsgálni tudja, hogy a szervezet és a projekt tervezett tartalma és megvalósítási módja teljesíti-e az alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozó elvárást.

Alapvető jogok	Mérlegelendő szempontok
Méltóság	- A projekt érinti-e az emberi méltóságot, az élethez való jogot vagy a személyi sérthetetlenséghez való jogot? - A projekt felvet-e (bio)etikai kérdéseket (klónozás, az emberi test és részeinek hasznosítási célú felhasználása, genetikai kutatás/tesztelés, genetikai információk használata)? - Felmerülhet-e a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés bármilyen kockázata? - Jár-e bármilyen hatással a kényszermunka vagy az emberkereskedelem szempontjából?
Személyes adatok védelme	- A projekt vagy annak megvalósítási módja érinti-e személyes adatok feldolgozását? - Ki végzi a személyes adatok feldolgozását, és milyen célból? - Biztosított-e az egyének személyes adatokkal kapcsolatos hozzáférési, pontosítási és kifogásolási joga? - Biztosított-e az adatfeldolgozási tevékenységek biztonsága technikai és szervezeti szempontból? - Van-e biztosíték arra vonatkozóan, hogy az adatvédelemhez való jogba való beavatkozás arányos és csak a szükséges mértékű legyen?

⁴ A Bizottság (2016/C 269/01) közleménye alapján <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:269:FULL&from=FR>

	- Működnek-e megfelelő/egyedi felülvizsgálati és felügyeleti mechanizmusok?
Tulajdonhoz való jog és a vállalkozáshoz való jog	- A projekt érinti-e a vállalkozás szabadságát, illetve jár-e olyan további követelmények bevezetésével, amelyek az érintett gazdasági szereplők számára drágítják a tranzakciós költségeket?
Nemek közötti egyenlőség, esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód, a megkülönböztetés tilalma és a fogyatékkal élő személyek jogai	- A nemek közötti egyenlőség tekintetében lásd az Útmutató 1.1.2. pontját, a fogyatékkal élő személyek jogai tekintetében lásd az 1.1.3. pontot.
A gyermekek jogai	- A projekt erősíti vagy korlátozza a gyermekek (vagy csoportok) jogait? Mi indokolja az esetleges korlátozásokat? - A projekt figyelembe veszi-e a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek elvét? - Milyen lépésekkel lehet elkerülni a projekt esetleges hátrányos hatásait a gyermekekre nézve? - Biztosítja-e a gyermekek azon jogának betartását, hogy minden őket érintő ügyben meghallgassák őket?
Szolidaritás és a munkavállalók joga	- Tiszteletben tartja-e az adott projekt a munkavállalók jogait, többek között a munkavállalók jogát a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz, a kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jogot, a munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jogot, az indokolatlan elbocsátással szembeni védelmet, a tisztességes és igazságos munkafeltételeket, a gyermekmunka tilalmát és a fiatalok munkahelyi védelmét, valamint a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot?
Környezetvédelem	- Hozzájárul-e az adott intézkedés a magas színvonalú környezetvédelemhez és a környezet minőségének javításához, a fenntartható fejlődés elvével összhangban?

1.1.2. A nők és férfiak egyenlőségének érvényesítése, elősegítése a programok előkészítése és megvalósítása során

A nők és férfiak egyenlősége az Alapjogi Chartában foglalt alapvető jogok egyike és az Európai Unió egyik alapelve⁵, amit minden szakpolitikai intézkedés tervezése és a végrehajtása során figyelembe kell venni, vizsgálva, hogy egy adott intézkedésnek milyen hatásai lehetnek a nők és a férfiak helyzetére. Az uniós stratégiák a nők és férfiak egyenlőségére nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is meghatározó tényezőként tekintenek, ami alapvetően befolyásolja, hogy az EU mennyiben tudja gazdasági lehetőségeit kihasználni.

A gazdaságfejlesztés szempontjából fontos kiemelni, hogy Magyarországon a nők - bár nagyobb arányban vesznek részt a felsőoktatásban, mint a férfiak - hátrányban vannak a tudományos élet területén, a munkaerőpiaci részvétel, a jövedelem, vagy a vezetővé válás szempontjából. Ugyanakkor az egészségi állapotot tekintve a férfiak, és különösen az alacsony iskolázottságú férfiak⁶, hátránya

⁵ Lásd az Európai Unióról Szóló Szerződés (EUSZ) 2. és 3. cikkét, az EUMSZ 8. cikkét, valamint az Alapjogi Charta 21. cikkét.

⁶ http://real.mtak.hu/119634/1/mt_2019_kozelkep1.pdf

nagyobb, mint a nőké az uniós országok átlagához képest. A nők és férfiak egyenlősége elvének az uniós támogatásokhoz kapcsolódó elvárásként érvényesítése hozzájárulhat ezeknek a - sok esetben a szemléletmóddal, az intézményi berendezkedéssel és gyakorlattal is összefüggő - hátrányoknak a csökkentéséhez.

Az esélyegyenlőség érdekében kötelezően, alapelveként érvényesítendő elvárások a következők:

- A program végrehajtásának valamennyi szintjén és szakaszában elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését, vizsgálni kell a tervezett intézkedések és projektek potenciális hatását a nemek közötti egyenlőségre.
- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektekre vonatkozó európai uniós és hazai esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat betartani, és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba⁷ ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

A nők gazdasági és munkaerőpiaci hátrányai jelentős részben a gyermekvállalással függnek össze, és a családbarát megoldások segíthetik az egyenlőtlenségek, hátrányok csökkentését. Az ESZA+ források kapcsán - ami a GINOP Plusz Operatív Program esetében a 3-5. prioritásokat jelenti - elvárás⁸ hogy a támogatások növeljék a nők részvételét a foglalkoztatásban, és javuljon a munka és a magánélet összeegyeztethetősége, valamint hogy segítsék a szegénység női problémává válásának és a nemi alapú megkülönböztetés megelőzését a munkaerőpiacon, az oktatásban és a képzésben.

Az alábbi kérdések megválaszolása segít végiggondolni a tervezés és a megvalósítás során is, hogy projekt és a projektet működtető szervezet mennyiben érvényesíti a nők és férfiak egyenlőségének szempontjait:

Mérlegelendő szempontok a nők és férfiak egyenlősége kapcsán	
Szervezeti működést érintő kérdések	- Hány nő és hány férfi dolgozik a projektszervezetben? - Jellemzően milyen munkakörben, milyen beosztásban dolgoznak? - Van-e lehetőség rugalmas vagy családbarát munkavégzési formákra a szervezeten belül? - Érvényesül-e az egyenlő munkáért egyenlő bért elve? Ha nem, mi ennek az oka, hogyan fognak ezen változtatni? - Egyenlő lehetőségük van-e a női és a férfi munkavállalóknak arra, hogy képzésben vegyenek részt? Ha nem, mi ennek az oka, hogyan fognak ezen változtatni? - Az előmeneteli rendszer a női és férfi munkavállalók számára is biztosítja az előrelépést és a karrier-lehetőségeket? Ha nem, mi ennek az oka, és hogyan fognak ezen változtatni? - A munkaadó által biztosított képzési, továbbképzési lehetőségekben bármelyik nem képviselői alulreprezentáltak a szervezet munkavállaló arányaihoz képest? Ha igen, mi ennek az oka, hogyan fognak ezen változtatni? - Érik-e hátrányok a kisgyermekes nőket a munkaszervezeten belül? Mit tesznek azért, hogy ezeket a hátrányokat megszüntessék vagy kompenzálják? - Kutatás-fejlesztés területén működő szervezet esetében a kutatók közt a nők aránya eléri-e a szektor (felsőoktatás, kutatóintézet, vállalat) átlagos

⁷ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

⁸ (EU) 2021/1057 Rendelet 6. cikkely

	női kutatói foglalkoztatási arányát, az országos átlagos kutatói létszám arányát?
A vállalkozás vagy egyéb szervezet termékeit, szolgáltatásait érintő kérdések	- A szolgáltatásokat hány nő és hány férfi veszi igénybe? - Ahol releváns, figyelembe veszik a szolgáltatások vagy termékek kapcsán a nők és férfiak esetlegesen eltérő igényeit?
A projektre vonatkozó kérdések	- A projekt különböző módon érinti-e (közvetlenül vagy közvetve) a nőket és a férfiakat? - A projektnek van-e bármilyen hatása a nemek közötti egyenlőség elvére?

Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően. A felhívás indokolt esetben az esélyegyenlőségi terven túl az esélyegyenlőségi terv végrehajtását szolgáló intézkedési terv kidolgozását is előírhatja.

1.1.3. A hátrányos megkülönböztetés megelőzése, beleértve a fogyatékos személyek hozzáféréseinek segítségét is

Az uniós forrásból támogatott projektek kapcsán kötelezően érvényesítendő alapelv a nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés megelőzése, az ilyen megkülönböztetésből fakadó hátrányok csökkentése, az érintett emberek társadalmi-gazdasági részvételének segítése, az esélyteremtés. Az uniós támogatásból megvalósuló projektek esetében ez azoknak a csoportoknak a segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, akik az előítéletek vagy intézményrendszeri, illetve strukturális adottságok miatt fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének, vagy a projektekben való részvételhez vagy érdekeik megjelenítéséhez támogatásra van szükségük.

A szegénység és társadalmi kirekesztettség csökkentése az Európai Unió egyik kiemelt célja. A területhez kapcsolódó célokat és feladatokat az Európai Bizottság „A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai platformja. A szociális és területi kohézió európai keretrendszere”⁹ (COM (2010) 758) elnevezésű dokumentumban foglalta össze.

A szociális és területi kohézió európai keretrendszere¹⁰ olyan uniós szintű megközelítés kidolgozását tűzi ki célul, amely kiterjed a társadalmi befogadással¹¹ összefüggő valamennyi területre, különösen a következőkre:

- a munkához jutás lehetősége, a munkahelyteremtésre és a munkavállalók készségeinek fejlesztésére irányuló nemzeti befogadási stratégiák és európai stratégia értékelésével;

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52010DC0758>

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:52010DC0758>

¹¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=750&langId=hu>

- az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a szociális védelem, különösen az öregedő társadalommal és a társadalmi kirekesztés növekedésével összefüggésben;
- oktatás- és ifjúságpolitika, az iskolai lemorzsolódás¹² és az oktatásban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentése érdekében;
- a menekültek gazdasági és társadalmi integrációja, új európai stratégia¹³ révén;
- a megkülönböztetés elleni küzdelem¹⁴, különösen a kisebbségekkel, a fogyatékos¹⁵ személyekkel és a hajléktalanokkal szemben megnyilvánuló megkülönböztetés elleni fellépéssel, a pénzügyi függetlenség és a nemek közötti egyenlőség¹⁶ javítása mellett;
- hozzáférés az információs és kommunikációs technológiákhoz, hálózati szolgáltatásokhoz, továbbá pénzügyi (alapvető banki) és energetikai szolgáltatásokhoz (világítás és fűtés).¹⁷

A diszkriminációmentesség biztosítása érdekében az alábbi szempontokat kell a projektet tervező vagy megvalósító kedvezményezettnek megvizsgálnia és folyamatosan szem előtt tartania:

Elvárás	Mérlegelendő szempontok
Diszkrimináció megelőzése	- A tervezett projekt és annak eredményei hozzáférhetők-e különböző társadalmi csoportok számára? - Vannak-e olyan csoportok, akikre nézve – például nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés vagy előítéletek miatt - diszkriminatív vagy kirekesztő a tervezett projekt tartalma, működési elvei vagy gyakorlata? - Vannak-e olyan csoportok, akiket a velük szembeni előítéletek, vagy hátrányos megkülönböztetés, vagy egyéb – nem kezelt – strukturális, intézményi adottság akadályoz abban, hogy a projektben részt vegyenek, vagy annak eredményeihez hozzáférjenek? - Ha igen, akkor mit fognak tenni az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében?
Fogyatékos személyek hozzáféréseinek biztosítása	- A projekt és annak eredményei hozzáférhetőek-e a fogyatékos személyek számára? - Ha nem, akkor hogyan, milyen eszközökkel, az akadálymentesítés mely formájával fogják számukra hozzáférhetővé tenni? - A projekt biztosítja-e a fogyatékkal élő személyek jogainak tiszteletben tartását, összhangban az ENSZ fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezményével? Milyen módon? (lásd: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32010D0048)

A hátrányos megkülönböztetés megelőzésére vonatkozó általános elvárás mellett a vonatkozó uniós jogszabály külön kiemeli a fogyatékos személyek hozzáféréseinek segítésére vonatkozó elvárást, mivel esetükben a tényleges hozzáféréshez a fizikai környezet vagy a hozzáférési lehetőségek átalakítása is szükséges.

¹² http://ec.europa.eu/education/policy/school/early-school-leavers_hu.htm

¹³ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:2301_5

¹⁴ http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/nondiscrimination_principle.html

¹⁵ [A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló, 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégia, https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=hu](https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=hu)

¹⁶ http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/equal_treatment.html

¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=URISERV:em0046&from=HU>

A fogyatékos személyek hozzáférése érdekében a kötelezően, alapelvként érvényesítendő elvárások a következők:

- Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során a Fogyatékos-sággal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – többek között akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell.
- A kedvezményezett a fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a támogatást igénylő esélytudatosságot fejez ki: nem közvetít szegregációt, csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A projekt jellegétől függően bizonyos további elvárások megvalósítása is kötelező:

- A 2007. évi XCII. törvény¹⁸ 9. cikke értelmében a nyilvánosság számára nyitva és rendelkezésre álló létesítmények és szolgáltatások hozzáférhetőségét biztosítani kell. Ennek érdekében az ilyen létesítmények (pl. a közösségi célú funkciókat ellátó, ügyfélforgalmat lebonyolító épület/épületrész) építése/felújítása során kötelező a projektarányos akadálymentesítés, valamint az infokommunikációs akadálymentesítés. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében közszolgáltatásokhoz¹⁹ (pl. közhatalmi, önkormányzati tevékenységek, oktatási, közművelődési, közgyűjteményi, kulturális, tudományos, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, sport-, ifjúsági, foglalkoztatási, közlekedési, ügyfélszolgálati szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység) kapcsolódó fejlesztéseket (beleértve az infrastrukturális, szolgáltatás, infokommunikációs fejlesztéseket²⁰) az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve²¹ komplex akadálymentesítést elvégezve kell végrehajtani.
- Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.
- Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.
- A felhívás indokolt esetben az esélyegyenlőségi terven túl az esélyegyenlőségi terv végrehajtását szolgáló intézkedési terv kidolgozását is előírhatja.

Az arányosság elvét figyelembe véve az ingatlanfejlesztési beruházásokra vonatkozó akadálymentességi elvárások a GINOP Plusz esetében a következők:

¹⁸ 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

¹⁹ A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4.§ f) értelmében

²⁰ A közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvény
A közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet

²¹ További információ: <http://www.etikk.hu>

Ingatlanfejlesztési célra igényelt támogatás összege	Az ingatlan a nyilvánosság számára rendelkezésre álló szolgáltatás (pl. üzlethelyiség, ügyfélszolgálat, stb.) működtetésére szolgál		Az ingatlan funkciójába nem tartozik bele a nyilvánosság számára rendelkezésre álló szolgáltatás működtetése, de munkahelyként vonatkozik rá az akadálymentesítés követelménye	
	Új ingatlan vagy ingatlanrész építése	Meglévő ingatlan fejlesztése, átalakítása	Új ingatlan vagy ingatlanrész építése	Meglévő ingatlan fejlesztése, átalakítása esetén
50 millió forintnál kevesebb	teljes körű (komplex) akadálymentesítés*	projektarányos akadálymentesítés*	projektarányos akadálymentesítés	projektarányos akadálymentesítés
50 millió forint vagy annál több	teljes körű (komplex) akadálymentesítés	teljes körű (komplex) akadálymentesítés	teljes körű (komplex) akadálymentesítés	projektarányos akadálymentesítés

* Az akadálymentesítési elvárások értelmezése kapcsán további segítséget nyújt az Útmutató [1. sz. melléklete](#).

1.2. Fenntartható fejlődés, a környezet és a természet védelmét szolgáló elvárások

A fenntartható fejlődés, mint alapelv lényege, hogy megfelelő egyensúlyt kell találni a sokszor egymással versengő környezeti, társadalmi és gazdasági célok között a projektek tervezése és megvalósítása során. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos elvárások minden uniós támogatással megvalósuló projektre vonatkoznak, a kedvezményezetteknek gondoskodniuk kell arról, hogy a projektjüknek lehetőleg ne legyenek káros következményei a környezetre nézve, előzetesen megfelelően mérlegelniük kell a várható környezeti hatásokat, és végig kell gondolniuk, hogy az esetleges negatív hatásokat hogyan tudják kiküszöbölni vagy mérsékelni. Az Alapjogi Charta 37. cikke alapján az adott intézkedésnek/projektnek hozzá kell járulnia a magas színvonalú környezetvédelemhez és a környezet minőségének javításához, a fenntartható fejlődés elvével összhangban.

A környezet és a természet védelme érdekében kötelező, alapelveként érvényesítendő minimális elvárások a következők:

- Az európai uniós forrásból támogatott projekt kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi előírásokat, jogszabályokat, az elővigyázatosság, a „ne okozz jelentős kárt”²² és a szennyező fizet elveket betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt, illetve jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

Amennyiben a projekt által megvalósítandó tevékenység esetében releváns, állapotfelmérő, megelőző intézkedések elvégzésével biztosítani kell, hogy az európai uniós forrásból megvalósított projekt helyszínén ne maradjon fenn, illetve ne keletkezzen jogszabályba ütköző környezeti kár. Ezekre a vizsgálatokra az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11) Korm. rendelet által szabályozott stratégiai környezeti vizsgálat, a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25) Korm. rendelet által szabályozott környezeti hatásvizsgálat vagy egyszerűsített hatásvizsgálat keretében kerülhet sor, az alábbi

²² „Ne okozz jelentős kárt” elv: a támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való átállás; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

előírásoknak megfelelően:

- Megfelelés a Víz Keretirányelv előírásainak: a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 1.§ (6a) pontja szerint: a vizekbe történő beavatkozással járó tevékenység (projekt elem) esetén a környezeti hatásvizsgálati eljárásban kell igazolni a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004 (VII.21.) Korm. rendelet 10.-11.§-ában előírt feltételek teljesülését, azaz azt, hogy a projekt milyen hatással van a vizekre (pozitív, negatív, semleges). A hatások jelentőségét a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2/A §-a alapján más hatósági, szakhatósági eljárásban vizsgálnia kell a környezetvédelmi hatóságnak. Abban az esetben, ha a projekt elemei nem érik el a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3. mellékletében megadott küszöbértékeket, vagy a 3. mellékletben a tevékenységre megállapított feltétel nem teljesül, előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása nélkül - a 13. számú melléklet szerint megadott adatok és az 5. számú mellékletben meghatározott szempontok figyelembevételével - a 2/A § (2)-(6) bekezdésben foglaltak szerint kell megvizsgálni a feltételezett környezeti hatások jelentőségét, illetve döntést hozni a környezeti hatásvizsgálat szükségességéről és az annak során vizsgálandó kérdésekről. Előzetes vizsgálat iránti kérelmet kell benyújtani a környezetvédelmi hatósághoz, ha a 3. mellékletben, vagy a 2. és 3. mellékletben egyaránt szereplő olyan tevékenység megvalósítása tervezett, vagy ha összetartozó tevékenységnek minősül és a 2/A §-ban meghatározott eljárás lefolytatására nem került sor. Abban az esetben, ha a projekt küszöbérték feletti, vagy az előzetes vizsgálat alapján jelentős hatással van a vizek állapotára, akkor a hagyományos eljárás szerint kell hatásvizsgálatot lefolytatni és ennek keretében értékelni a vizek állapotában bekövetkező változást, valamint az érintett víztestekre és védett területekre meghatározott környezeti célkitűzés elérésének ütemezését.
- Természetvédelem: a természet védelme érdekében szükséges a projektek Natura 2000 érintettségének beazonosítása, mely az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet alapján tehető meg. A Natura 2000, ill. egyéb 46 természetvédelmi területi érintettség esetében a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005.(XII.25) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók a projektekre nézve.

A fentiek érvényesítésére vonatkozó elvárás: b) A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá eső tevékenységek, létesítmények megvalósítása, valamint azok jelentős módosításai, változtatásai esetében el kell készíttetni a beruházás megkezdése előtt a projektfejlesztés során a projekt környezeti hatásának vizsgálatát a beruházás által érintett környezeti elemekre, rendszerekre vonatkozóan. A vizsgálati eljárást az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv (hazai alkalmazása a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet), a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 92/43/EGK irányelv (hazai alkalmazása az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet) és a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelvvel összhangban a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásainak figyelembevételével kell végezni. A vizsgálat eredményeképp előállt dokumentációt, továbbá az ezen dokumentáció figyelembevételével született környezetvédelmi határozatot vagy környezetvédelmi engedélyt, ill. a hatóságok által kiadott nyilatkozatokat - amennyiben már rendelkezésre áll - csatolni kell a támogatási kérelemhez, de legkésőbb a projekt tartalmi, műszaki előkészítésére vonatkozó mérőföldkő teljesítésekor kell benyújtani. A dokumentációban be kell mutatni, hogyan fogja csökkenteni, kompenzálni, illetve dokumentálni a kivitelező a projekt

megvalósítása során okozott káros környezeti hatásokat²³. A környezetvédelmi hatóság határozatának megfelelően a környezet állapotában bekövetkezett változásokat a beruházás megvalósítása során nyomon kell követni, és az állapotváltozásról, a káros hatások csökkentését vagy kompenzálását célzó intézkedések eredményességéről szóló jelentést csatolni kell a projekt előrehaladásáról és zárásáról készített beszámolóhoz.

- Az éghajlatváltozás: Az Európai Zöld Megállapodásban rögzített cél, hogy az EU 2050-re klímasemlegessé váljon. Ezt a célkitűzést erősíti a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény, melynek értelmében Magyarország a 2050. évre eléri a teljes klímasemlegességet. Ezen cél eléréséhez szükséges az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése minden szektorban, az energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiahordozók arányának növelése, az új technológiák kihasználása révén. Hasonlóan fontos cél a klímakockázatokkal szembeni ellenállóképesség javítása, és a katasztrófák megelőzését és kezelését szolgáló képesség fejlesztése.

Minderre tekintettel, amennyiben legalább öt éves várható élettartamú infrastruktúra megvalósítására irányul a beruházás, a tervezés során fel kell mérni az éghajlatváltozás várható hatásait a beruházásra nézve, valamint a beruházás esetleges hatását az üvegházhatású gáz kibocsátásra, annak érdekében, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben. A projekt megvalósításával összefüggő fő éghajlatváltozási kihívásokat éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elvégzésével szükséges felmérni, melyhez a 2021-2027 közötti támogatási időszakra az „Útmutató az infrastrukturális projektek éghajlatváltozási rezilienciavizsgálatának elvégzéséhez” (röviden: Klímareziliencia Útmutató)²⁴ c. dokumentum nyújt segítséget. A klímareziliencia vizsgálattal kapcsolatos részletes elvárásokat (standard vagy egyszerűsített éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat) az egyes támogatható tevékenységekre nézve a felhívás rögzíti. Szakértői segítség igénybevétele esetén nem kötelező, de javasolt felkeresni a klímavizsgálatokban jártas és megfelelő referenciával rendelkező szakértőket, pl. a Magyar Mérnöki Kamara által kiadott Klímavédelmi szakértői tanúsítvánnyal rendelkező szakértőket. Ezen szakértők névjegyzéke az alábbi elérhetőségen található meg:

<https://www.mmkkornyeztvedelem.hu/index.php/tagozat/klimavedelmi-szakertoi-tanositvannyal-rendelkezo-nejjegyzeke>

- Biztosítani kell, hogy az európai uniós forrásból megvalósuló létesítményben ne létesüljön, vagy ne maradjon fenn az egészségre ártalmas műszaki megoldás. Ezzel a projekt nem csak az európai uniós követelményeknek való megfelelést valósítja meg, hanem egyúttal hozzájárul fontos hazai stratégiai célok, jogszabályi követelmények megvalósításához.

²³ A környezeti hatásvizsgálatban meghatározott és a környezetvédelmi engedélyben előírt hatásmérséklő és/vagy kompenzációs intézkedéseknek meg kell jelennie a vállalkozó tevékenységei között és közbeszerzés során a műszaki leírás részét kell képeznie.

²⁴ <https://www.palyazat.gov.hu/programok/szechenyi-terv-plusz> oldalon a KapcsolódóKapcsolódó dokumentumok között elérhető az „Útmutató az éghajlatváltozási rezilienciavizsgálat elvégzéséhez 21-27”: https://www.palyazat.gov.hu/api/download_document?name=Utmutato%20az%20eghajlatvaltozasi%20rezilienciavizsgalat%20elvezesehez_21-27_v3.pdf&urn=workspace%3ASpacesStore%2Fi%2Fc09a759d-bbbf-4548-905f-0111c538e0dc

2. Támogatott horizontális tevékenységek (50 millió forint támogatás felett kötelező választani)

2.1. A támogatott horizontális tevékenységek vállalása

A GINOP Plusz esetében minden támogatott projektre vonatkozó követelmény az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elveknek való megfelelés.

Emellett az 50 millió forintot meghaladó összegben igényelt támogatás esetén a pályázónak kötelező vállalnia támogatott horizontális tevékenységet az alábbi táblázatban foglaltak szerint:

Legalább 25 millió forint, de legfeljebb 50 millió forint igényelt támogatás esetén a pályázónak lehetősége van arra, hogy az általa választott horizontális tevékenységek megvalósításához támogatást igényeljen.

Projekt által igényelt támogatás összege (Ft)	Támogatott horizontális tevékenységek
25 millió alatt	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező.
>= 25 millió <= 50 millió	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező. Önkéntesen vállalható 1 db fenntarthatósággal összefüggő tevékenység vagy 1 db esélyegyenlőségi tevékenység a 2.5. pontban felsorolt tevékenységek közül.
>50 millió <=100 millió	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező. Kötelező vállalni minimum 1 db környezeti fenntarthatósággal összefüggő tevékenységet VAGY 1 db esélyegyenlőségi tevékenységet a 2.5. pontban felsorolt tevékenységek közül.
>100 millió <= 500 millió	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező. Kötelező vállalni minimum 1 db környezeti fenntarthatósággal összefüggő tevékenységet ÉS 1 db esélyegyenlőségi tevékenységet a 2.5. pontban felsorolt tevékenységek közül.
> 500 millió	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező. Kötelező vállalni minimum 2 db környezeti fenntarthatósággal összefüggő tevékenységet ÉS 2 db esélyegyenlőségi tevékenységet a 2.5. pontban felsorolt tevékenységek közül.
Kiemelt projekt	Az Útmutató 1. fejezetében foglalt horizontális elvek betartása kötelező. A választható vagy kötelező horizontális tevékenységeket a felhívás egyedileg határozza meg a projekt tartalmát és a kedvezményezett sajátosságait figyelembe véve. A felhívás előkészítése során kell meghatározni, hogy a 2.5. pontban felsorolt tevékenységek közül hány tevékenységet és melyiket kell megvalósítania a kedvezményezettnek, továbbá, hogy milyen módon történik a horizontális tevékenységek finanszírozása. A kötelezettség külön tartalmazhat a projekt egészére és konzorciumi szinten elvárásokat.

	Az elvárások meghatározásánál figyelembe kell venni, ha egy kiemelt projekt kedvezményezettje több projektet valósít meg.
--	---

Amennyiben a felhívás előírja, akkor bizonyos horizontális tevékenységek vállalása az igényelt támogatás összegétől függetlenül kötelező.

Ilyen kötelező horizontális tevékenységet tartalmazhatnak - többek között – a GINOP Plusz operatív program „ne okozz jelentős kárt elv”²⁵ alapján végzett elemzése alapján az alábbi fejlesztés-típusok:

Fejlesztés típusa	Kötelező elvárás	Kapcsolódó horizontális tevékenység
Vállalkozások technológiai fejlesztése - korszerűsítés vagy bővítés	Részvétel fenntarthatósági mentoráláson	<i>Tervezés alatt</i>
Kutatás, fejlesztés, innováció területén infrastrukturális fejlesztés	- Újrahasznosítási terv készítésének és a minél magasabb arányú újrahasznosítás kötelező előírása a jelentősebb volumenű építéssel és/vagy bontással járó projektekhez kapcsolódóan - A támogatott projektből létrehozott épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a fejlesztés során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. mellékletében rögzített számítási módszer alapján számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken nem csökken - A fényszennyezés mérséklése kültéri világítást érintő projektek esetén	HTK16 HTK01 HTK17 HTK18
Felsőoktatás, szakképzés - Az inkluzív és minőségi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés javítása az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás területén – infrastruktúra-fejlesztés	- Újrahasznosítási terv készítésének és a minél magasabb arányú újrahasznosítás kötelező előírása a jelentősebb volumenű építéssel és/vagy bontással járó projektekhez kapcsolódóan - A támogatott projektből létrehozott épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a fejlesztés során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.)	HTK16 HTK01 HTK17 HTK18

²⁵ A támogatott fejlesztés nem sérti jelentősen az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelet 9. cikkben meghatározott egyik környezeti célkitűzést (az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való áttérés; a szennyezés megelőzése és csökkentése; a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) sem.

	Korm. rendelet 9. mellékletében rögzített számítási módszer alapján számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken nem csökken A fényszennyezés mérséklése kültéri világítást érintő projektek esetén.	
Felsőoktatás, szakképzés - Az oktatási és képzési rendszerek színvonalának, befogadóképességének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának javítása – infrastruktúra-fejlesztés	- A fényszennyezés mérséklése kültéri világítást érintő projektek esetén. - Újrahasznosítási terv készítésének és a minél magasabb arányú újrahasznosítás kötelező előírása a jelentősebb volumenű építéssel és/vagy bontással járó projektekhez kapcsolódóan. - A támogatott projektből létrehozott épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a fejlesztés során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. mellékletében rögzített számítási módszer alapján számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken nem csökken.	HTK17 HTK18 HTK16 HTK01

2.2. A támogatott horizontális tevékenységek elszámolása, nyomon követése

A horizontális követelmények teljesítéséhez szükséges költségek elszámolhatóak a projektben, a felhívásban rögzített elszámolhatósági szabályok betartása mellett.

A felhívás határozza meg, hogy a tevékenység költségei a valós költségek alapján vagy a közvetett költségek finanszírozását szolgáló átalány részeként számolhatók-e el. Az átalány alapon elszámolható költségek mértéke egy horizontális tevékenység vállalása esetén a felhívásban az átalány alapon elszámolható közvetett költségekre vonatkozó mértékhez képest egy százalékponttal, több horizontális tevékenység vállalása esetén legfeljebb 2 százalékponttal emelkedik. A felhívás valós költség alapon való elszámolás esetén is meghatározhatja a projektben az adott tevékenységre felhasználható forrás maximális százalékos arányát.

A költségek tervezésére és elszámolására összefoglalóan az alábbiak szerint van lehetőség:

Költségek tervezésének módja	Igényelhető támogatás mértéke	Támogatás jogcíme (ahol releváns)	Támogatás intenzitása	Elszámolás módja
------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-----------------------	------------------

Az átalány alapon finanszírozott közvetett költségek részeként	A közvetett költségek finanszírozására fordítható átalány mértéke a felhívásban meghatározott mértékben emelkedik legfeljebb 7%-ra	Az átalány alapon finanszírozott közvetett költségekre a felhívásban meghatározott támogatási jogcíme	Az átalány alapon finanszírozott közvetett költségekre a felhívásban meghatározott támogatás-intenzitáshoz igazodóan	Az átalányra vonatkozó elszámolási szabályok szerint
A tényleges költségek tételes elszámolása alapján	A felhívás meghatározza, hogy a projekt költségvetésének legfeljebb hány százaléka tervezhető erre a célra	Jellemzően de minimis	Felhívásban meghatározott intenzitás szerint	Az általános elszámolhatósági szabályok szerint

A horizontális tevékenységek eredményét az egyes tevékenységekhez rendelt horizontális mutatók számszerűsítik (ezeket tevékenységenként a 2.6. fejezet tartalmazza). A mutatóra vonatkozóan a támogatást igénylő számszerű vállalatot tesz, amit a támogatási kérelem részeként rögzít. A vállalt horizontális tevékenységet a projekt fizikai befejezéséig kell teljesíteni, továbbá a projekt fenntartási időszak végéig meg kell őrizni a tevékenységek által elért eredményeket, elvégzésükről szóló igazolásokat, valamint a fizikai eszközöknek, létesítményeknek a megvalósítás helyszínén fellelhetőnek kell lenniük.

A mutatóhoz kapcsolódó adatszolgáltatás minden esetben kizárólag a projekt keretében, a horizontális követelmény teljesítése érdekében vállalt tevékenységhez kötődik, kizárólag annak eredményét számszerűsíti. Nem terjed ki tehát sem a projekt egyéb tevékenységei által létrehozott eredmények számszerűsítésére, sem a támogatást igénylő projekten kívüli tevékenységeinek eredményére. **A horizontális tevékenységekhez kapcsolódó vállalatok nem minősülnek indikátornak, abban az esetben sem, ha kötelező adatot szolgáltatni ezek teljesítéséről. Ezért a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 160. §-ban megfogalmazott szankciók nem alkalmazandók ezekre.**

2.3. Horizontális tevékenységek a pénzügyi eszközök típusú támogatások esetén

A pénzügyi eszközök esetében a horizontális elvárások a pénzügyi közvetítőkre és a hitelt igénybe vevő vállalkozásokra is vonatkoznak.

A *pénzügyi közvetítők* esetén a kiemelt projektekre vonatkozó, a kedvezményezettrel való egyeztetés alapján az útmutatóban felsorolt tevékenységek közül egyedileg kerül meghatározásra az elvárás.

A *hitelt igénybe vevő vagy kockázati tőke támogatásban részesülő vállalkozások* esetében a 2.1. pontban foglalt támogatási mértékek szerinti elvárást kell érvényesíteni oly módon, hogy a támogatás mértékénél a hitel igénylésekor várható támogatástartalmat kell figyelembe venni.

2.4. Szempontok a horizontális tevékenység kiválasztásához

A horizontális tevékenységek mérlegelése és kiválasztása során az alábbi szempontok figyelembevétele ajánlott a támogatást igénylő számára:

- Olyan tevékenység(ek) kiválasztása javasolt, amely a támogatást igénylő szervezeti és működési sajátosságaihoz (pl. jogi forma, munkavállalók létszáma és összetétele, tevékenységi körök, területiség, klienskör stb.), valamint a szervezet célkitűzéseire a leginkább illeszkedik, és a megvalósításával életszerű problémákat kezel.
- A támogatást igénylő a támogatási kérelmében kizárólag azokat a horizontális tevékenységeket választhatja, amely a kapcsolódó felhívásban felsorolásra került.
- A választható horizontális tevékenységek teljesítésével – a projekt megvalósításának kiinduló állapotához képest – pozitív irányú változást kell elérni, a követelmény teljesítésének hozzáadott értéket kell produkálni. A követelmények teljesítése tehát nem elsősorban egy „jellemző”, hanem minden esetben egy „tevékenység” vagy „aktivitás”. Ennek megfelelően olyan sajátosság, ami a támogatást igénylőt már a projekt megkezdésének időpontjában is jellemezte, nem fogadható el a tevékenység teljesítéseként. Elfogadható ugyanakkor meglévő sajátosság – horizontális követelményeknek megfelelő – fejlesztése. A vállalt tevékenység teljesítésének elfogadásához az elért hozzáadott értéket, az előrelépést be kell mutatni és alá kell támasztani.
- A horizontális tevékenységek projekt szintű vállalásként értelmezendők, így konzorcium esetében a vállalat konzorciumi szintű, azaz bármely konzorciumi tag megvalósíthatja. A vállalat teljesítésének nem feltétele, hogy valamennyi tag részt vegyen a teljesítésében.
- Kifejezetten javasolt az adott témakörnek megfelelő kompetens szakember, illetve szervezet bevonása a tevékenység tervezésébe és megvalósításába; egy tevékenység teljesítésébe több szakember, szervezet is bevonható. (A szolgáltatás költsége a pályázati felhívásban rögzítettek szerint elszámolható!) A szakmai támogatás segíti a támogatást igénylő számára leginkább aktuális és megfelelő tevékenység kiválasztását, majd annak testre szabását, a konkrét tartalom kidolgozását. Így a tevékenység a támogatást igénylő számára is ésszerű és optimális módon valósul meg, és a horizontális elvek is érvényesülnek.

2.5. A választható támogatott horizontális tevékenységek listája

Kód	Választható támogatott horizontális tevékenység
HTK01	A biológiai aktivitás megőrzése
HTK02	A kerékpáros közlekedés ösztönzése
HTK03	Az ÜHG kibocsátás csökkentése a digitalizáció révén
HTK04	Az ÜHG kibocsátás csökkentése a tervezés során
HTK05	Erőforrás-takarékos épület kialakítása
HTK06	Részvétel fenntarthatósági képzésen
HTK07	Bioklimatikus tervezés alkalmazása
HTK08	Környezeti szempontú tanúsítás megszerzése
HTK09	Környezeti vagy fenntarthatósági jelentés készítése és publikálása
HTK11	Zöld közbeszerzés alkalmazása
HTK12	Az elektromobilitás elősegítése
HTK13	Környezetvédelmi szemléletformáló akció a projektben
HTK14	Természetvédelmi szakértő alkalmazása a projektben
HTK15	A szelektív hulladékgyűjtés bevezetése
HTK16	Újrahasznosítás az építési beruházás során
HTK17	A fényszennyezés elkerülése (komplex követelmény)
HTK18	A fényszennyezés elkerülése (egyszerűsített követelmény)
HTK19	Újrahasznosítás eszközbeszerzés során

HTK20	A biológiai aktivitás növelése (csak új létesítményépítés esetén választható)
HTE01	Vezetők, munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen
HTE02	Ügyfélkapcsolati munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen
HTE03	Képző, fejlesztő munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen
HTE04	Vezetők, munkatársak részvétele nemek közötti esélyegyenlőség képzésen
HTE05	Munkavállaló képzésen való részvételének támogatása
HTE06	Munkaidő kedvezmény biztosítása képzéshez
HTE07	Együttműködés a projekt tervezésében, megvalósításában esélyegyenlőségi területen kompetens szervezettel
HTE08	Esélyegyenlőségi szemléletformáló akció a projektben
HTE09	Digitális munkahely az esélyegyenlőségért
HTE10	Rugalmas és alternatív foglalkoztatási formák
HTE11	Egyenlő munkáért egyenlő bért
HTE12	Tartalomfejlesztés – könnyen érthető kommunikáció
HTE13	Akadálymentes honlap kialakítása
HTE14	Egyéb infokommunikációs akadálymentesítés
HTE15	Fizikai akadálymentesítés
HTE16	Munkahelyi és szolgáltatási környezet esélyegyenlőségi fejlesztése
HTE17	Munkaszervezés, szolgáltatásszervezés esélyegyenlőségi fejlesztése
HTE18	Gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartás
HTE19	Család- és gyermekbarát projektelemek
HTE20	Helyi gyermekfelügyelet
HTE21	Külső gyermekfelügyelet

2.6. A választható támogatott horizontális tevékenységek tartalma, kapcsolódó mutatók

2.6.1. Környezeti fenntarthatósággal összefüggő tevékenységek

HTK01 A biológiai aktivitás megőrzése

A tevékenység elvárt tartalma	A támogatott projektből létrehozott, felújított vagy átépített épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a fejlesztés során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken nem csökken.
Mutató (mértékegység)	K01 A biológiai aktivitás megőrzésével érintett terület nagysága (hektár)
Elszámolható költség	Zöldfelület felmérésének, tervezésének és kivitelezésének költségei.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmények teljesítését tájépítész, vagy természetvédelmi és tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező szakértőnek kell számíttással alátámasztania, és nyilatkozatban igazolnia, amely egyben tartalmazza a biológiai aktivitás megőrzésével érintett terület nagyságát is.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint: biológiai aktivitás megőrzésével érintett terület nagysága: ha.

HTK02 A kerékpáros közlekedés ösztönzése

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett köteles gondoskodni arról, hogy a fejlesztett ingatlan kerékpáros közlekedéssel is könnyen elérhető legyen. Ennek érdekében a kedvezményezett köteles a közterületről elérhető kerékpártárolót létesíteni az ingatlanon a kerékpárral közlekedők számára, és - amennyiben lehetséges - mosdóval rendelkező öltöző helyiséget kialakítani munkavállalói számára, amennyiben ilyen helyiséggel még nem rendelkezik. A kerékpártárolót a Kerékpáros Klub által kiadott <u>műszaki ajánlásnak</u> , valamint az e-UT 03.04.13:2019 „Kerékpározható közutak tervezése” c. Ütügyi Műszaki Előírás 7. Kerékpártárolás c. fejezetének megfelelően kell megtervezni és kivitelezni. Amennyiben az ingatlanon meglévő kerékpártárolók nem a műszaki javaslatoknak megfelelően állnak rendelkezésre (pl.: spirál alakú keréktámasz), szükséges azok korszerűsítése, cseréje a javasolt műszaki paramétereknek megfelelően.
Mutató (mértékegység)	K02 Új vagy korszerűsített kerékpártárolói férőhelyek száma (db)
Elszámolható költség	A kerékpártárolóra, öltözőhelyiségre jutó tervezési, kivitelezési és eszközbeszerzési költségek.

A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény figyelembevételét a műszaki ellenőr által kiállított nyilatkozattal kell igazolni. Fényképes dokumentációval igazolandó az elvégzett fejlesztés. Már meglévő ingatlan esetében a fejlesztés előtti, illetve az elkészült fejlesztés utáni állapotról készített fotódokumentációval igazolandó.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: új vagy korszerűsített kerékpártárolói férőhelyek száma: db

HTK03 Az ÜHG kibocsátás csökkentése a digitalizáció révén

A tevékenység elvárt tartalma	A végrehajtott e-közigazgatási vagy e-közszolgáltatási fejlesztést úgy kell megvalósítani, hogy az biztosítsa a fejlesztett ügyintézés, vagy közszolgáltatás által a lakossági, illetve vállalati felhasználók körében korábban kiváltott utazási igény csökkentését. Ennek támogatása érdekében a jelen felhívásból támogatott projektben ki kell alakítani az érintett közigazgatási ügyintézés, illetve közszolgáltatás elérhetőségét biztosító mobilalkalmazást. A kedvezményezett köteles a mobilalkalmazást a projekt záró beszámolójának benyújtásáig elérhetővé tenni az ügyintézésben érintett célcsoport (lakosság és/vagy vállalatok) számára.
Mutató (mértékegység)	K03 Az utazási igény csökkentéséhez hozzájáruló fejlesztett e-közigazgatási, e-közszolgáltatási mobilalkalmazások száma (db)
Elszámolható költség	A mobilalkalmazás tervezésének, fejlesztésének és népszerűsítésének költségei.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A mobilalkalmazás elérhetőségének bemutatása a két legnépszerűbb mobilalkalmazás adatbázisban (Apple App Store és Google Play Store). A projekthez kapcsolódó helyszíni, vagy távolról végzett ellenőrzés során kell azt megvizsgálni, hogy a mobilalkalmazás által kínált ügyintézési lehetőség, illetve közszolgáltatás valóban alkalmas-e az utazás kiváltására a végfelhasználók számára.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolójában megadja a következő adatszolgáltatás értékét: az utazási igény csökkentéséhez hozzájáruló fejlesztett e-közigazgatási, e-közszolgáltatási mobilalkalmazások száma: db

HTK04 Az ÜHG kibocsátás csökkentése a tervezés során

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett a megvalósíthatósági tanulmányban, és/vagy költség-haszon elemzésben mérnökkamarai tagsággal rendelkező környezetvédelmi szakértő (a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízgazdálkodási és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló 297/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet szerinti SZKV jogosultság), vagy klímavédelmi szakértő (K-SZ jogosultság) bevonásával köteles megvizsgálni, hogy a projekt megvalósításának milyen hatása van a közvetlen és közvetett ÜHG kibocsátásra. A vizsgálatnak ki kell térnie arra is, hogyan csökkenthető a közvetlen és közvetett ÜHG kibocsátás. A kedvezményezettnek a megvalósítás során az ÜHG kibocsátás csökkentésére kell törekednie, és a honlapján a projektmegvalósítási
-------------------------------	---

	időszakának végéig beszámolót kell közzétennie a kibocsátás csökkentés érdekében megvalósított tevékenységekről.
Mutató (mértékegység)	K04 Az éves ÜHG csökkenés mértéke: CO2 egyenérték (t)
Elszámolható költség	A várható ÜHG kibocsátás vizsgálatához és a beszámoló elkészítéséhez kapcsolódó szakértői költségek. Az ÜHG kibocsátás csökkentése érdekében megvalósított tevékenységek a projekt fejlesztési tevékenységei közé épülnek be, és szintén elszámolhatók.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A megvalósíthatósági tanulmány, illetve költség-haszon elemzés benyújtásával, valamint a beszámoló közzétételével.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolójában megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Éves ÜHG csökkenés mértéke: CO2 egyenérték (t)

HTK05 Erőforrás-takarékos épület kialakítása

A tevékenység elvárt tartalma	A projektből létrehozott épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során a következő követelmények közül az egyik teljesítését biztosítani kell 1. az épület tetejének, vagy egyik homlokzatának legalább 50%-át növényzet fedi (zöldtető, illetve zöldhomlokzat), 2. a WC-k vízigényét teljesen a csaptelepek szennyvize és/ vagy esővíz (szürkevíz) biztosítja, 3. a kert öntözését teljes mértékben a helyben összegyűjtött esővíz biztosítja.
Mutató (mértékegység)	K05 A fejlesztéssel érintett erőforrás-takarékos épületek összesített hasznos alapterületének nagysága (m ²)
Elszámolható költség	A választott műszaki megoldás(ok) tervezésének, kivitelezésének költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmények teljesítését a kiviteli terv elkészítése során a felelős tervezőnek, a kivitelezés során a műszaki ellenőrnek kell nyilatkozatban igazolnia.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: fejlesztéssel érintett erőforrás-takarékos épületek összesített hasznos alapterületének nagysága: m²

HTK06 Részvétel fenntarthatósági képzésen

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezettnek a projekt záró beszámolójának benyújtásáig környezeti fenntarthatósági témakörben szervezett képzést (pl. ESG képzést) kell biztosítani a támogatott szervezet (a felhívásban meghatározott létszámú) munkavállalója számára. Javasolt legalább a projektmenedzser, felső- és középvezető pozíció delegálása, de minden munkakörben dolgozó munkavállaló számára javasolt a részvétel. A fejenként legalább 6 óra időtartamú képzés nyilvántartott és engedéllyel rendelkező felnőttképző szervezetenél vehető igénybe. A képzést lehetőség szerint személyes formában kell megszervezni, de ha ezt a járványügyi kockázat indokoltá teszi, a képzés online formában is megtartható.
Mutató (mértékegység)	K06 A fenntarthatósági képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	A képzés részvételi és vizsgadíja

A tevékenység elvégzésnek igazolása	- A felnőttképző szervezet által kiállított, a képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentum (pl. oklevél, tanúsítvány, bizonyítvány). - Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt vagy annak vezető tisztségviselője volt). - A képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentumot olyan szervezet állította ki, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolójában megadja a következő adatszolgáltatás értékét: fenntarthatósági képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma: fő

HTK07 Bioklimatikus tervezés alkalmazása

A tevékenység elvart tartalma	A projektből létrehozott, felújított, átalakított épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során legalább az épület déli és keleti homlokzata előtt olyan fasor kerül kialakításra, amelyben a fák tíz éven belül várható jellemző magassága meghaladja a legalább az öt métert. A projekt keretében nem telepíthető olyan fa, amely szerepel a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet 1. mellékletében található inváziós fajok listában.
Mutató (mértékegység)	K07 Bioklimatikus tervezéssel érintett épületek, létesítmények száma (db)
Elszámolható költség	A fasor tervezési, kivitelezési költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény teljesítését, a kivitelezés során a műszaki ellenőrnek kell nyilatkozatban igazolnia. A záró beszámolóhoz fényképes dokumentációt kell csatolni, amely igazolja a kivitelezési munkák elvégzését.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: bioklimatikus tervezéssel érintett épületek, létesítmények száma: db

HTK08 Környezeti szempontú tanúsítás megszerzése

A tevékenység elvart tartalma	A kedvezményezett vállalja, hogy a projekt záró beszámolójának benyújtásáig megszerzi az EMAS vagy az ISO 14001 tanúsítványt, vagy legalább egy termékére/szolgáltatására a magyar vagy az európai uniós környezetbarát (ökocímke) tanúsítást.
Mutató (mértékegység)	K08 Környezeti szempontú irányítási rendszerrel rendelkező szervezetek száma (db) K09 Környezetbarát termék/szolgáltatás tanúsítással rendelkező termékek száma (db) Technikai információ: Ha a kedvezményezett jelen horizontális tevékenységet választja, akkor legalább az egyik mutatóhoz szükséges adatszolgáltatást vállalnia. Ha csak az egyik mutatóhoz vállal

	adatszolgáltatást, akkor az adatszolgáltatással nem érintett mutató esetében 0-át rögzítsen
Elszámolható költség	A minősítési rendszer bevezetéséhez és fejlesztéséhez, illetve a tanúsítás megszerzéséhez kapcsolódó tanácsadás és hitelesítési díjak a megvalósítási időszakban elszámolható költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény teljesítése a tanúsítvány, illetve ökcímke megszerzését igazoló, az illetékes testület által kiállított dokumentummal igazolható.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: K08 mutató alátámasztásához kapcsolódóan: • környezeti szempontú irányítási rendszerrel rendelkező szervezetek száma: db és/vagy K09 mutató alátámasztásához kapcsolódóan: • környezetbarát termék/szolgáltatás tanúsítással rendelkező termékek száma: db

HTK09 Környezeti vagy fenntarthatósági jelentés készítése és publikálása

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vállalja, hogy egy nemzetközileg elfogadott sztenderd (pl. European Financial Reporting Advisory Group , a Global Reporting Initiative , a International Financial Reporting Standards , vagy a Sustainability Accounting Standards Board) előírásainak megfelelő környezeti jelentést, vagy az EMAS rendszer előírásainak megfelelő környezetvédelmi nyilatkozatot készít a projektvégrehajtás minden teljes évről a projekt záró beszámolójának benyújtásáig, és azt honlapján publikálja. A környezeti jelentés, környezetvédelmi nyilatkozat célja, hogy környezeti információkat nyújtson a szervezet környezeti teljesítményéről, hatásairól a nyilvánosság számára. A környezeti jelentést például a Global Reporting Initiative „ Útmutató fenntarthatósági jelentések készítéséhez ” nemzetközi ajánlás alapján, a környezetvédelmi nyilatkozatot az EMAS-ról szóló 1221/2009/EK rendelet mellékleteiben rögzített tartalmi előírások alapján kell elkészíteni.
Mutató (mértékegység)	K10 Nemzetközileg elfogadott sztenderdeknek megfelelő környezeti jelentések száma (db)
Elszámolható költség	A környezeti, fenntarthatósági jelentés, illetve a környezetvédelmi nyilatkozat elkészítéséhez kapcsolódó szolgáltatás a projekt keretében elszámolható.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény igazolását a környezeti jelentés, illetve környezetvédelmi nyilatkozat a kedvezményezett honlapján történő publikálásával kell teljesíteni.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • Nemzetközileg elfogadott sztenderdeknek megfelelő környezeti jelentések száma: db

HTK11 Zöld közbeszerzés alkalmazása

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vállalja, hogy a projekt összes építési/eszközbeszerzési közbeszerzését zöld közbeszerzés formájában bonyolítja le a Környezetvédelmi Közbeszerzési Etikai Kódex és az 1646/2022. (XII. 22.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország zöld közbeszerzési stratégiájának (2022–2027) figyelembe vételével.
Mutató (mértékegység)	K13 Lebonyolított zöld közbeszerzések száma (db)
Elszámolható költség	A közbeszerzés lebonyolításának szakértői költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A zöld közbeszerzés és a Környezetvédelmi Közbeszerzési Etikai Kódex elveinek alkalmazását a közbeszerzést lebonyolító közbeszerzési szakértő nyilatkozatával kell igazolni.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • lebonyolított zöld közbeszerzések száma: db

HTK12 Az elektromobilitás elősegítése

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vállalja, hogy a fejlesztés keretében az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 9/2023 (V.25.) ÉKM rendeletben (mely a korábbi, azonos című 7/2006 TNM rendeletet váltja és hatályon kívül helyezi 2023. november 1-től) a 4.§-ban szereplő elektromos töltőpontok telepítésére vonatkozó előírásait érvényesíti akkor is, ha a fejlesztés jellege ezt nem tenné szükségessé. Ha a fejlesztés a rendelet alkalmazását szükségessé teszi, akkor A kedvezményezett azt vállalja, hogy a rendelet 4.§-által előírt elektromos töltőpontok minimális számához képest legalább a felhívásban előírt számú további elektromos töltőpontot létesít.
Mutató (mértékegység)	K14 Jogszabályi előíráson túlmutatóan létrehozott elektromos töltőpontok száma (db)
Elszámolható költség	Az elektromos töltőpontok létesítési költsége jelen felhívás esetében elszámolható.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény teljesítését a kivitelezés során a műszaki ellenőr által kiállított nyilatkozattal és fotódokumentációval kell igazolni.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • jogszabályi előíráson túlmutatóan létrehozott elektromos töltőpontok száma: db

HTK13 Környezetvédelmi szemléletformáló akció a projektben

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett szemléletformáló akciót valósít meg legalább egy olyan kompetens szervezettel együttműködve, amely a környezetvédelem, a természetvédelem, vagy a környezettudatosság ügyét támogatja. A szemléletformáló akció tematikáját a projekt jellegéhez vagy a kedvezményezett profiljához igazodva kell kialakítani; az akciót a kedvezményezett munkatársainak, partnereinek és klienseinek körében kell megvalósítani (a felhívásban meghatározott létszámot elérve).
-------------------------------	---

Mutató (mértékegység)	K15 A környezetvédelmi szemléletformáló akciókban résztvevők száma (fő)
Elszámolható költség	Az együttműködés szolgáltatói költsége, illetve a szemléletformáló akció költsége elszámolható költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Az együttműködésben megvalósított szemléletformáló akciót a vonatkozó szolgáltatási szerződéssel vagy együttműködési megállapodással, valamint a szemléletformáló akció szakmai dokumentációjával kell igazolni.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: a környezetvédelmi szemléletformáló akciókban résztvevők száma: fő

HTK14 Természetvédelmi szakértő alkalmazása a projektben

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett természetvédelmi vagy tájvédelmi szakértői jogosultsággal rendelkező szakértőt von be a projekt végrehajtásába, aki a fejlesztéssel érintett természeti értékek védelmét segíti.
Mutató (mértékegység)	K16 Természetvédelmi szakértőt alkalmazó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	A szakértői szolgáltatás költsége, illetve a szakértő bérköltsége elszámolható költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény teljesítése a természetvédelmi, illetve tájvédelmi szakértői szerződésével és az elszámolt időszakban elvégzett tevékenységeiről, az érvényesített természet-, illetve tájvédelmi szempontokról készített írásos beszámolóval igazolható.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Természetvédelmi szakértőt alkalmazó projektek száma: db

HTK15 Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett biztosítja a szelektív hulladékgyűjtést a projekt megvalósítási helyszínén. A szempont vállalása esetén a kedvezményezettnek a projekt megvalósítási helyszínén biztosítania kell a papír alapú, műanyag alapú, színes üvegek, fehér üvegek, fém hulladék gyűjtését, tárolását és hivatalos hulladékkezelési szolgáltató általi elszállítását.
Mutató (mértékegység)	K17 Szelektív hulladékgyűjtést bevezető szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Szelektív hulladéktárolók beszerzési költsége, szelektív hulladéktároló terület kialakításához szükséges tervezési, kivitelezési költségek, hivatalos hulladékkezelővel kötött szerződés alapján a szolgáltató felé a projekt fizikai befejezési időpontjáig kifizetett díjak. Szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó tudásmegosztás költségei (képzések, műhelyek, konferenciák, megbeszélések).
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A hulladékgyűjtő terület kiépítése és hulladékgyűjtő edények beszerzése (amennyiben ez utóbbi költséggel jár); a kivitelezési szerződés és annak műszaki leírása, kivitelezési számla. Az edénybeszerzés esetében megrendelés, számla. A szelektív hulladékgyűjtéshez kapcsolódó tudásmegosztás költségei: Képzési/előadási megrendelő, résztvevők névsora, előadó prezentációs

	díjáról a számla. Hulladékkezelővel kötött szerződés az elszállításról. Amennyiben a megvalósítási helyszín egy olyan létesítmény része, amelyben a létesítményüzemeltető személye nem azonos a kedvezményezettel, és a létesítményüzemeltető szerződött a hulladékkezelővel a szelektív hulladék elszállítására vonatkozóan, abban az esetben kérjük olyan szerződés / megállapodás benyújtását, amely fentieket alátámasztja. Amennyiben a települési önkormányzat ellenszolgáltatás nélkül elvégzi a szelektív hulladék elszállítását a megvalósítási helyszínről, abban az esetben az önkormányzat erről szóló igazolása. A hulladékszállításra vonatkozóan kötött szerződés, igazolás, díjfizetési bizonylatok. Jelen követelmény esetében kiemelten felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy „olyan sajátosság, ami a támogatást igénylőt már a projekt megkezdésének időpontjában is jellemezte, nem fogadható el a követelmény teljesítéseként. Elfogadható ugyanakkor meglévő sajátosság – horizontális követelményeknek megfelelő – fejlesztése. A vállalt követelmény teljesítésének elfogadásához az elért hozzáadott értéket, az előrelépést be kell mutatni és alá kell támasztani.” Tehát, ha már a projekt megvalósítási időszakát megelőző időponttól kezdve biztosított volt <i>együttesen a papír alapú, műanyag alapú, színes üvegek, fehér üvegek, fém hulladék gyűjtését, tárolását és hivatalos hulladékkezelési szolgáltató általi elszállítása</i>, abban az esetben nem élhet jelen szempont figyelembevételével, viszont ha a felsoroltak csak részben álltak a projektkezdés előtt a kedvezményezett rendelkezésére, abban az esetben a hiányzó elemek beszerzése elszámolható, a szempont teljesítése figyelembe vehető.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • szelektív hulladékgyűjtést bevezető szervezetek száma: db

HTK16 Újrahasznosítás az építési beruházás során

A tevékenység elvárt tartalma	A Kedvezményezettnek a felhívásban meghatározott összköltségnél nagyobb összköltségű építési beruházást megvalósító projekt esetében legkésőbb a kiviteli terv elkészítése keretében Újrahasznosítási tervet kell készíttetnie, amiben meg kell vizsgálni az építéssel, illetve bontással járó beavatkozások során az újrahasznosított, újrafelhasznált anyagok és/vagy melléktermékek felhasználási lehetőségeit. A terv célja az, hogy - az újrahasznosított, újrafelhasznált anyagok és/vagy melléktermékek beépített aránya tömegszázalékban összesen elérje a legalább 30%-ot a kivitelezés során, és - a kivitelezés során a keletkező nem veszélyes építési és bontási hulladékok (a 17 05 04 azonosító kódú föld és kövek kivételével) legalább 70 tömegszázaléka esetében megtörténjen az előkészítés újrahasználatra, újrafeldolgozásra, vagy egyéb anyaghasznosításra. Amennyiben valamelyik cél elérése a beruházás adottságai miatt nem lehetséges, akkor a tervben meg kell határozni a maximális elérhető arányt, és a fenti arány elérését akadályozó okokról, valamint az
-------------------------------	--

	elérhető maximális arányról a kiviteli tervet jegyző vezető tervezőnek nyilatkoznia kell az Újrahasznosítási Terv részeként. A kivitelezés során az Újrahasznosítási terv szerint kell eljárni.
Mutató (mértékegység)	K18 A kivitelezés során felhasznált újrahasznosított, újrafelhasznált anyagok és/vagy melléktermék anyagok összesített aránya (%). K19 Újrahasználatra, újrafeldolgozásra, vagy egyéb anyaghasznosításra előkészített nem veszélyes építési és bontási hulladékok (kivéve 17 05 04 azonosító kód) aránya (%). Technikai információ: Ha a kedvezményezett jelen horizontális tevékenységet választja, akkor legalább az egyik mutatóhoz vállalnia szükséges adatszolgáltatást. Ha csak az egyik mutatóhoz vállal adatszolgáltatást, akkor az adatszolgáltatással nem érintett mutató esetében 0-át rögzítsen
Elszámolható költség	Az Újrahasznosítási terv elkészítésének költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmények teljesítését az Újrahasznosítási terv benyújtásával kell igazolni, továbbá a kivitelezés során a műszaki ellenőrnek kell nyilatkozatban igazolnia, hogy a kivitelezés az Újrahasznosítási terv alapján valósult meg.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: K18 mutató alátámasztására vonatkozóan: - a kivitelezés során felhasznált újrahasznosított, újrafelhasznált anyagok összesített aránya (%), K19 mutató alátámasztására vonatkozóan - újrahasználatra, újrafeldolgozásra, vagy egyéb anyaghasznosításra előkészített nem veszélyes építési és bontási hulladékok (kivéve 17 05 04 azonosító kód) aránya (%).

HTK17 A fényszennyezés elkerülése (komplex követelmény)

A tevékenység elvart tartalma	A Kedvezményezettnek a felhívásban meghatározott összköltségnél nagyobb összköltségű építési beruházást megvalósító projekt esetében a kiviteli tervet az Agrárminisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkársága által kibocsátott <u>Fényszennyezésről – világosan!</u> útmutatóban foglalt műszaki ajánlások alapján kell elkészíteni, a fényszennyezés minimálisra csökkentése érdekében. A kivitelezés során a fényszennyezés csökkentése érdekében kell eljárni a kiviteli terv előírásai szerint.
Mutató (mértékegység)	K20 Fényszennyezésről - világosan! útmutatóban foglalt műszaki ajánlásokat alkalmazó projektek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői költség
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmények teljesítését a kiviteli tervet jegyző vezető tervező igazolásával kell igazolni a kiviteli terv költségeinek elszámolásakor, továbbá a kivitelezés során a műszaki ellenőrnek kell nyilatkozatban igazolnia, hogy a kivitelezés a fényszennyezés csökkentése jegyében valósult meg a kiviteli terv vonatkozó előírásainak mentén.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét:

	Fényszennyezésről - világosan! útmutatóban foglalt műszaki ajánlásokat alkalmazó projektek száma: db
--	--

HTK18 A fényszennyezés elkerülése (egyszerűsített követelmény)

A tevékenység elvárt tartalma	A Kedvezményezettnek a felhívásban meghatározott összköltségnél nagyobb összköltségű építési beruházást megvalósító projekt esetében biztosítania kell, hogy a kivitelezés során csak olyan kültéri lámpatestek kerülnek beépítésre, amelyek nem terítik fényüket a vízszintes sík fölé.
Mutató (mértékegység)	K21 Fényszennyezés elkerülésével fejlesztett projektek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői költség
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmény teljesítését a műszaki ellenőrnek kell nyilatkozatban igazolnia a záró beszámoló elfogadásáig.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Fényszennyezés elkerülésével fejlesztett projektek száma: db

HTK19 Újrahasznosítás eszközbeszerzés során

A tevékenység elvárt tartalma	- Amennyiben a projekt része tárgyi eszköz beszerzés, a korábbi eszközpark lecserélése esetében Kedvezményezett felméri a leselejtezett eszközök újrahasznosítási lehetőségeit, és kialakítja azokat a csatornákat, ahol ezek az eszközök még hasznosításra átdadhatóak (azonban az átadásból sem értékesítés útján, sem egyéb úton nem keletkezhetsz a kedvezményezettnek bevétele). A tevékenység keretében Kedvezményezett újrahasznosítási tervet készít, amelyben felméri a leselejtezett eszközök és a projekt keretében beszerzett eszközök csomagolóanyagának újrahasznosítási, <u>újrafeldolgozási</u>, <u>újrahasználati</u> lehetőségeit, és kialakítja azokat a csatornákat, ahol ezek az eszközök még hasznosításra átdadhatóak (pl. jótékonyági adományozás). Ezzel az intézkedéssel csökkenthető az eszközbeszerzések miatt a régi, bár karbantartást követően még használható eszközök leselejtezése során keletkező hulladék mennyisége. (Példa: régi számítógépek, laptopok, egyéb IT eszközök jótékonyági szervezeteknek adományozása). Ennek megfelelően eszközbeszerzést megvalósító projekt esetében legkésőbb a Záró Beszámoló benyújtásáig a Kedvezményezett: - a záró beszámolóhoz benyújtja az Újrahasznosítási tervet, amiben megvizsgálja a selejtezés során az újrahasznosított, újrafelhasznált eszközök és/vagy csomagolóanyag felhasználási lehetőségeit, majd az abban foglaltakat végrehajtja, a Záró Beszámoló keretében erről jelentést tesz, az átadott eszközök/csomagolóanyag mennyiségét igazolja. Újrahasznosítási terv készítői lehetnek:
-------------------------------	--

	Környezetvédelmi tanácsadók és szakértők; Hulladékkezelési szakértők; Környezetvédelmi szervezetek és nonprofit szervezetek; Környezetvédelmi tanácsadó cégek. Amennyiben a leselejtezésre kerülő eszközök ingyenesen (pl jótékonyág) továbbadásra kerülnek: Átadás-átvételi jegyzőkönyv az átadott eszközökről
Mutató (mértékegység)	K22 Újrahasználatra, újrafeldolgozásra, újrahasznosításra átadott eszközök darabszáma (db). K23 Újrahasználatra, újrafeldolgozásra, újrahasznosításra átadott csomagolóanyag tömege (kg)
Elszámolható költség	A tevékenység elvégzéséhez kapcsolódó költségek, beleértve az érzékeny adatok eltávolításának költségeit, újrahasznosítási terv elkészítésének költsége, a tervben foglaltak végrehajtásához kapcsolódó költségek.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	: A követelmények teljesítése során figyelembe vehető igazolások: - Újrahasznosítási terv, Illetve, amennyiben a terv alapján releváns: - Átadás-átvételi jegyzőkönyv (átvevő részére ingyenesen történő átadás), - Hivatalos hulladékgazdálkodási tevékenységet folytató átvevő által kiállított cégszerű igazolás a leadott csomagolóanyag) tömegéről.
Jelentéstétel	A Kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: <u>K22 mutató alátámasztására vonatkozóan:</u> • Újrahasználatra, újrafeldolgozásra, újrahasznosításra átadott eszközök darabszáma (db), <u>K23 mutató alátámasztására vonatkozóan:</u> • újrahasználatra, újrafeldolgozásra átadott csomagolóanyag tömege (kg)

HTK20 A biológiai aktivitás növelése (csak új létesítményépítés esetén választható)

A tevékenység elvárt tartalma	A támogatott projektből létrehozott épület, építmény, létesítmény tervezése, kivitelezése során biztosítani kell, hogy a fejlesztés során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint számított biológiai aktivitás érték a fejlesztéssel érintett telkeken legalább tíz százalékponttal meghaladja a hivatkozott jogszabály szerinti minimálisan elvárt zöldfelületi arányt (bázisérték). Jelen tevékenység csak új építést tartalmazó projekt esetében választható.
Mutató (mértékegység)	K24 A biológiai aktivitás növelésével érintett terület nagysága (hektár)

Elszámolható költség	Zöldfelület felmérésének, tervezésének és kivitelezésének költségei.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A követelmények teljesítését hitelt érdemlő dokumentumokkal (például építéstervező/ kivitelező/ helyi önkormányzat/ építési hatóság/ tájépítész, természetvédelmi és tájvédelmi szakértő, stb. által kiállított igazolások) kell alátámasztania, és nyilatkozatban igazolnia, amely egyben tartalmazza a bázisértéket és a biológiai aktivitás növelésével érintett terület nagyságát is.
Jelentéstétel	A Kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9. melléklete szerint: • K24 biológiai aktivitás növelésével érintett terület nagysága: ha.

2.6.2. Esélyegyenlőségi elvekkel összefüggő tevékenységek

HTE01 Vezetők, munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vezető tisztségviselői, illetve alkalmazotként foglalkoztatott munkatársai (a felhívásban meghatározott létszámban) – személyesen vagy online – esélyegyenlőségi képzésen vesznek részt minimum 6 óra terjedelemben. A képzés/tréning a szervezet által kínált szolgáltatásokhoz vagy munkalehetőségekhez való hozzáférés szempontjából diszkriminációval veszélyeztetett személyek speciális igényeire, a szolgáltatáshoz való hozzáférésüket akadályozó tényezőkre és azok megszüntetésére fókuszál. Olyan igények megismerése a cél, amely munkavállaláshoz kapcsolódóan, szolgáltatás igénybevétele vagy infrastruktúra használata során jelenik meg. A képzés nyilvántartott felnőttképző szervezetenél vehető igénybe.
Mutató (mértékegység)	E01 Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (vezetők, munkatársak) / fő/
Elszámolható költség	Képzés részvételi és vizsgadíja
A tevékenység elvégzésnek igazolása	• A felnőttképző szervezet által kiállított, a képzés/tréning sikeres elvégzését igazoló dokumentum (pl. oklevél, tanúsítvány, bizonyítvány). • Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt vagy annak vezető tisztségviselője volt). • A képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentumot olyan szervezet állította ki, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • az esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (vezetők, munkatársak): fő

	Csak az a vezető, illetve munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott mindhárom feltételnek megfelel. Csak olyan képzés vehető figyelembe, amire a támogatói döntés meghozatalát követően került sor.
--	--

HTE02 Ügyfélkapcsolati munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett közvetlen ügyfélkapcsolati munkában dolgozó munkatársai (a felhívásban meghatározott létszámban) minimum 8 órás esélyegyenlőségi képzésen/tréningen vesznek részt személyesen vagy online. A képzés célja ezen munkatársak felkészítése a speciális kommunikációs igényű ügyfelekkel való együttműködésre. Ilyen speciális kommunikációs igényű ügyfelek többek között: tanulási zavarral élők (pl. diszgráfia, diszlexia, diszkalkulia), fogyatékos személyek, autista személyek; általános iskolai végzettséggel sem bíró emberek). A képzés nyilvántartott felnőttképző szervezetnél vehető igénybe.
Mutató (mértékegység)	E02 Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (ügyfélkapcsolati munkatársak) /fő/
Elszámolható költség	Képzés részvételi és vizsgadíja
A tevékenység elvégzésnek igazolása	- A felnőttképző szervezet által kiállított, a képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentum (pl. oklevél, tanúsítvány, bizonyítvány). - Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt vagy annak vezető tisztségviselője volt). - A képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentumot olyan szervezet állította ki, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (ügyfélkapcsolati munkatársak). Csak az az ügyfélkapcsolati munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott mindhárom feltételnek megfelel.

HTE03 Képző, fejlesztő munkatársak részvétele esélyegyenlőségi képzésen

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett képzésben vagy fejlesztő szolgáltatásban dolgozó munkatársai (a felhívásban meghatározott létszámban) minimum 12 órás képzésben/tréningen vesznek részt személyesen vagy online. A képzés célja a munkatársak felkészítése a hátrányos helyzetű, speciális kommunikációs igényű ügyfelekkel (tanulási zavarral élők (pl. diszgráfia, diszlexia, diszkalkulia), fogyatékos személyek, autista személyek; általános iskolai végzettséggel sem bíró emberek) való hosszabb távú együttműködésre, a szolgáltatás színvonalának és hatékonyságának megőrzése érdekében. A képzés nyilvántartott felnőttképző szervezetnél vehető igénybe.
Mutató (mértékegység)	E03 Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (képző, fejlesztő munkatársak) /fő/
Elszámolható költség	Képzés részvételi és vizsgadíja
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A felnőttképző szervezet által kiállított, a képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentum (pl. oklevél, tanúsítvány, bizonyítvány).

	• Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt vagy annak vezető tisztségviselője volt). • A képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentumot olyan szervezet állította ki, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (képző, fejlesztő munkatársak). Csak az a képző, fejlesztő munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott mindhárom feltételnek megfelel.

HTE04 Vezetők, munkatársak nemek közötti esélyegyenlőség képzésen történő részvétele

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vezető tisztségviselői, illetve alkalmazottként foglalkoztatott munkatársai (a felhívásban meghatározott létszámban) nemek közötti esélyegyenlőségi képzésen/tréningen vesznek részt személyesen vagy online, minimum 6 óra terjedelemben. A képzés a nemek közötti esélyegyenlőség foglalkoztatásban, munkaszervezésben, szolgáltatások igénybevételeiben, infrastruktúra használatában való érvényesítésére fókuszál. A képzés nyilvántartott felnőttképző szervezetnél vehető igénybe.
Mutató (mértékegység)	E04 Esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (nemek közötti esélyegyenlőség) /fő/
Elszámolható költség	Képzés részvételi és vizsgadíja
A tevékenység elvégzésnek igazolása	• A felnőttképző szervezet által kiállított, a képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentum (pl. oklevél, tanúsítvány, bizonyítvány). • Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt vagy annak vezető tisztségviselője volt). • A képzés sikeres elvégzését igazoló dokumentumot olyan szervezet állította ki, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • az esélyegyenlőségi képzést sikeresen elvégző munkavállalók száma (nemek közötti esélyegyenlőség) (fő). Csak az a munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott mindhárom feltételnek megfelel.

HTE05 Munkavállaló képzésen való részvételének támogatása

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett támogatja – a felhívásban meghatározott létszámú – munkavállalójának részvételét minimum 50 órás, teljes egészében a projekt időtartama alatt zajló képzésen. Az adott munkaszervezeten belül hátrányos helyzetűnek minősülő munkavállaló képzése támogatható. A munkaszervezeten belül hátrányos helyzetűnek tekinthető: - akinek a bruttó munkabére nem éri el a szervezeten belüli bruttó átlagbért, - a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló, - a gyes-ről, gyed-ről visszatérő vagy egyéb okból hosszabb távollét után a munkába visszatérő munkavállaló, a visszatérés utáni egy éven belül, - a fizikailag vagy mentálisan a szervezeten belüli más munkakörökhöz képest megterhelőbb munkakörben foglalkoztatott munkavállaló, - akinek a legmagasabb iskolai végzettsége 8 általános vagy annál kevesebb, - akinek munkaköre a zöld vagy digitális átállás miatt várhatóan megszűnik, vagy jelentősen átalakul. Olyan képzés támogatható, amelyhez más forrásból pénzügyi támogatás nem biztosított és célja a munkavállaló munkaerőpiaci hátrányainak enyhítése. Ilyen lehet az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése, digitális kompetenciák fejlesztése, szakmaszerzés, felzárkóztató képzés, munkaerőpiacra hosszabb kihagyás után visszatérő munkavállalók tudásfrissítő képzése, általános iskola befejezése, érettségi megszerzése stb. A képzés nyilvántartott, működési engedéllyel rendelkező köznevelési / szakképzési / felsőoktatási / felnőttképzési intézménynél vehető igénybe.
Mutató (mértékegység)	E05 Képzésben résztvevő hátrányos helyzetű munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	Képzés részvételi és vizsgadíja
A tevékenység elvégzésnek igazolása	• Kedvezményezett nyilatkozata a képzésben résztvevő személyekről (a képzésen résztvevő személy a képzés időtartama alatt a kedvezményezett alkalmazásában állt). • A képzést olyan szervezet valósította meg, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • képzésben résztvevő hátrányos helyzetű munkavállalók száma (fő) Csak az a munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott feltételeknek megfelel.

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett munkaidő kedvezményt biztosít a munkaszervezeten belül hátrányos helyzetűnek minősülő a felhívásban meghatározott létszámú munkavállalója számára. A munkaszervezeten belül hátrányos helyzetűnek tekinthető: - akinek a bruttó munkabére nem éri el a szervezeten belüli bruttó átlagbért, - a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállaló, a gyes-ről, gyed-ről visszatérő vagy egyéb okból hosszabb távollét után a munkába visszatérő munkavállaló, a visszatérés utáni egy éven belül, - a fizikailag vagy mentálisan a szervezeten belüli más munkakörökhöz képest megterhelőbb munkakörben foglalkoztatott munkavállaló, - akinek a legmagasabb iskolai végzettsége 8 általános vagy annál kevesebb, - akinek munkaköre a zöld vagy digitális átállás miatt várhatóan megszűnik, vagy jelentősen átalakul. Olyan képzés vehető figyelembe, amely a munkaerőpiaci hátrányok enyhítésére irányul, ilyen például az általános iskola befejezése, közép- vagy felsőfokú végzettség megszerzése, szakmaszerzés, a szervezeten belüli új munkakör betöltéséhez szükséges képzettség megszerzésére irányuló képzés. A munkaidő kedvezmény további feltétele, hogy a képzés nyilvántartott, működési engedéllyel rendelkező köznevelési / szakképzési / felsőoktatási / felnőttképzési intézménynél zajlik.
Mutató (mértékegység)	E06 A képzésen való részvétel érdekében munkaidő kedvezményben részesülő munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	Kizárólag a kontaktórák tekintetében, a képzés munkaidőben megtartott óráinak számával megegyező időre, arányosítva elszámolható a képzésre bevont munkavállaló bérköltsége a hatályos jogszabályok szerinti munkáltatót terhelő adókkal és járulékokkal együtt.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	• A munkaidő kedvezmény biztosítását és igénybevételét a munkavállaló és munkáltató közötti, munkaidő kedvezmény mértékét, illetve a munkavállaló által látogatott képzés beazonosításra alkalmas adatait tartalmazó megállapodással kell igazolni. • Képző intézmény igazolása a képzésen való részvételről. • A képzést olyan szervezet valósította meg, amelyik szerepel a felnőttképző szervezetek nyilvántartásában: https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzok-nyilvantartasa
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró szakmai beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • a képzésen való részvétel érdekében munkaidő kedvezményben részesülő munkavállalók száma (fő) Csak az a munkatárs vehető figyelembe, akire vonatkozóan a tevékenység elvégzésének igazolása a fent meghatározott minden feltételnek megfelel.

HTE07 Együttműködés a projekt tervezésében, megvalósításában esélyegyenlőségi területen kompetens szervezettel

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett a projekt tervezése, illetve megvalósítása során aktívan együttműködik legalább egy olyan kompetens szervezettel, amely a diszkrimináció kockázatával jellemezhető csoportok esélyegyenlőségét támogatja, a projekt esélyegyenlőségi jellegének biztosítása, illetve a meglévő hátrányok kompenzációja érdekében. Ilyen együttműködés például a projekt hozzáférhetőségét segítő megoldások kidolgozása vagy az akadálymentesítési tervek véleményeztetése fogyatékos embereket képviselő szervezettel; családbarát javaslatok gyűjtése közterület átalakítást célzó projekthez; irányítási, gyártási, működési, közigazgatási stb. folyamatok kidolgozása, átalakítása, felülvizsgálata során.
Mutató (mértékegység)	E07 A projekt tervezésébe, megvalósításába bevont, az esélyegyenlőségi területen kompetens szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	A kompetens szervezettel való együttműködés szolgáltatói költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A projektre vonatkozó szolgáltatási szerződés vagy együttműködési megállapodás. Az együttműködő szervezet által a projektre vonatkozóan kiadott releváns szakmai vélemény és javaslatok, valamint a kedvezményezett azok beépítésére vonatkozó nyilatkozatát tartalmazó dokumentum.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő mutató értékét: a projekt tervezésébe, megvalósításába bevont, esélyegyenlőségi területen kompetens szervezetek száma: db

HTE08 Esélyegyenlőségi szemléletformáló akció a projektben

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett szemléletformáló akciót valósít meg legalább egy olyan kompetens szervezettel együttműködve, amely a diszkrimináció kockázatával jellemezhető csoport esélyegyenlőségét támogatja, esélyegyenlőségre érzékenyít. A szemléletformáló akció tematikáját a projekt jellegéhez vagy a kedvezményezett profiljához igazodva kell kialakítani; az akciót a kedvezményezett munkatársainak, partnereinek és ügyfeleinek körében kell megvalósítani (a felhívásban meghatározott létszámban).
Mutató (mértékegység)	E08 Esélyegyenlőségi szemléletformáló akciókban résztvevők száma (fő)
Elszámolható költség	Az együttműködés szolgáltatói költsége, a szemléletformáló akció költsége (pl. rendezvényszervezés, előadói díjak, információs anyag stb.)
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Vonatkozó szolgáltatási szerződés vagy együttműködési megállapodás. A szemléletformáló akció szakmai dokumentációja (meghívó, min. 5 db fotó). Előírt minimális létszám esetében jelenléti ív.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: esélyegyenlőségi szemléletformáló akciókban résztvevők száma: fő

HTE09 Digitális munkahely az esélyegyenlőségért

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett informatikai fejlesztést vagy továbbfejlesztést valósít meg annak érdekében, hogy biztosítsa a távmunkavégzés lehetőségét, valamint gondoskodik az elektronikus adat- és dokumentumkezelés alkalmazásáról, a fejlesztett informatikai megoldás által érintett munkafolyamatok munkahelyen kívüli elvégzésének lehetőségéről. A kedvezményezett a projekt megvalósítási időszakában biztosítja a fejlesztett funkciókat használó munkavállalók számára a távmunka keretében történő munkavégzéshez szükséges feltételeket. A fejlesztések megvalósítása során külön figyelmet kell fordítani a fogyatékos munkavállalók igényeire és a hozzáférhetőségre.
Mutató (mértékegység)	E09 Távmunkavégzéshez szükséges feltételek biztosításához a projektben fejlesztett funkciókat ténylegesen használó munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	Digitális munkahely kialakításához igénybe vett szolgáltatás, a kapcsolódó eszköz- és szoftverbeszerzés.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Home office-ra vagy távmunkára vonatkozó érvényes szabályzat (amennyiben ez a projekt megkezdésekor nem állt rendelkezésre). Nyilatkozat a fejlesztett funkciókról (felsorolás) és az azokat a projekt kezdetekor, illetve a fizikai befejezésekor ténylegesen használó munkavállalók számáról.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Távmunkavégzéshez szükséges feltételek biztosításához a projektben fejlesztett funkciókat ténylegesen használó munkavállalók száma (fő)

HTE10 Rugalmas és alternatív foglalkoztatási formák

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett olyan rugalmas, illetve alternatív foglalkoztatási formákban való munkavállalást tesz lehetővé a dolgozói számára (különös tekintettel a gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás /pl. GYES, GYED/ igénybevétele után visszatérő, valamint a kisgyermekes szülőkre), amelyre a projektet megelőzően nem volt lehetőség. Ilyen foglalkoztatási forma például: részmunkaidő, távmunka, tandem-állás, rugalmas munkaidő, munkaidőbank, megosztott munkakör, csúsztható munkakezdés. Ehhez végrehajtja a szükséges munkaszervezeti, humánerőforrás-gazdálkodást igénylő átalakításokat, szervezetfejlesztést.
Mutató (mértékegység)	E10 A projekt keretében kialakított rugalmas, illetve alternatív foglalkoztatási formák valamelyikében dolgozó munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	Szervezetfejlesztési és egyéb szolgáltatói költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A rugalmas, illetve alternatív foglalkoztatási formák lehetőségét biztosító, az átalakítást, változásokat rögzítő dokumentáció (pl.: kollektív szerződés, ennek hiányában releváns szabályzat). Nyilatkozat a projekt keretében kialakított rugalmas, illetve alternatív

	foglalkoztatási formák valamelyikében dolgozó munkavállalók számáról a projekt kezdetekor, illetve fizikai befejezésekor.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolójában megadja a következő adatszolgáltatás értékét: a projekt keretében kialakított rugalmas, illetve alternatív foglalkoztatási formák valamelyikében dolgozó munkavállalók száma: fő

HTE11 Egyenlő munkáért egyenlő bért

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vállalja, hogy átvilágítja, vagy átvilágíttatja a saját bérstruktúráját, és ellenőrzési módszert alakít ki, ami biztosítja az „egyenlő munkáért egyenlő bért” elvének következetes érvényesítését függetlenül minden, a munkakör szempontjából nem releváns sajátosságtól. A fejlesztés szakmai tartalmát szakértői szolgáltatás bevonásával végzi.
Mutató (mértékegység)	E11 Az „egyenlő munkáért egyenlő bért” elvhez kapcsolódó átvilágítással érintett munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók száma (fő)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Az átvilágítási folyamatot, a kialakított bérstruktúrát és ellenőrzési módszert leírását tartalmazó szakmai dokumentum.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolójában megadja a következő adatszolgáltatás értékét: az egyenlő munkáért egyenlő bért elvhez kapcsolódó átvilágítással érintett munkáltatónál foglalkoztatott munkavállalók száma (fő)

HTE12 Tartalomfejlesztés – könnyen érthető kommunikáció

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett a szolgáltatási folyamatában, kommunikációjában, tájékoztató tevékenységei során használt dokumentumokat, azok tartalmát (pl. brossúra, honlap, kiadvány, útmutató, szabálykönyv, folyamatleírás stb.) és a hozzáférés elemeit, fázisait átalakítja a könnyen érthető kommunikáció elvárásainak megfelelően, nyelvi egyszerűsítéssel és ábrák, képek használatával közérthetőbbé teszi azokat kompetens szakértő bevonásával. Az átalakítás eredményeképp a dokumentumok (így a szolgáltatásokhoz, információhoz való hozzáférés) értelmezhetőségének esélyegyenlősége növekszik a kommunikációs nehézségekkel küzdő személyek (pl. értelmi fogyatékos, autista, diszlexiás személyek) körében, ugyanakkor a fejlesztés bármely más, a témában járatlan személy számára is hasznos. A tartalomfejlesztés elvégezhető újonnan (pl. a projektben) létrehozott dokumentumok és tartalmak esetében is. Az átalakításba bevont dokumentumok, tartalmak körét a kedvezményezett választja ki.
Mutató (mértékegység)	E12 Tartalomfejlesztéssel kapcsolatos akadálymentesítést megvalósító szervezetek száma (db) (kizárólag a kedvezményezett szervezetek veendő figyelembe, a megvalósítást segítő külső szolgáltatók nem)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség.

A tevékenység elvégzésnek igazolása	Átalakított dokumentum vagy tartalom eredeti és könnyen érthető verziója. Szakértői igazolás az átalakítás tényéről (a módosított dokumentumok / tartalmak felsorolása) és az átalakított dokumentumok, tartalmak megfelelőségéről.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: tartalomfejlesztéssel kapcsolatos akadálymentesítést megvalósító szervezetek száma: db

HTE13 Akadálymentes honlap kialakítása

A tevékenység elvart tartalma	A kedvezményezett a teljes honlapját átalakítja / létrehozza a WCAG 2.1 szabvány (EN 301 549 V2.1.2 (2018-08) szabvány) szerint.
Mutató (mértékegység)	E13 Akadálymentes honlapot kialakító szervezetek száma (db) (A projekt részeként akadálymentes honlapot kialakító szervezetek száma.)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A szabványnak megfelelő, működő honlap. A szabvány teljesítéséről kiállított tanúsítvány.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: akadálymentesítés honlapot kialakító szervezetek száma: db

HTE14 Egyéb infokommunikációs akadálymentesítés

A tevékenység elvart tartalma	A kedvezményezett a pályázat keretében kötelezően teljesítendő tételeken túlmutató, illetve más horizontális követelményben nem szereplő infokommunikációs akadálymentesítésre irányuló fejlesztést hajt végre. A részvételt és tevékenységet segítő környezeti feltételek megteremtéséhez járul hozzá a tapintható vagy káprázatmentes, jól látható jelzések, szövegek, térképek, eszközök kihelyezése, beszélő eszközök, közlekedést segítő szerkezetek használata; akadálymentes számítógép-használatot segítő szoftverek, nagyító eszközök beszerzése; infrastrukturális elemek kontrasztosítása; jelnyelvi tolmács szolgáltatás igénybe vétele; fényjelzéses információk biztosítása (pl. tűz-, füstjelző); indukciós hurok kiépítése stb.
Mutató (mértékegység)	E14 Infokommunikációs akadálymentesítést végrehajtó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség, beszerzési, beruházási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Szolgáltatás esetében annak szakmai dokumentációja; beruházás esetén a fejlesztést megelőző és a fejlesztés utáni állapotot bemutató fotók; eszközbeszerzés esetében az üzembe helyezett / használatban lévő eszköz fotója.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Infokommunikációs akadálymentesítést végrehajtó szervezetek száma (db)

HTE15 Fizikai akadálymentesítés

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett fizikai akadálymentesítést célzó fejlesztést hajt végre. Amennyiben a horizontális követelményeken kívül a projekt más tevékenységeihez is kapcsolódik fizikai akadálymentesítés, úgy jelen horizontális vállaláshoz kizárólag az ezeken túlmutató tételek értendők. A vertikális akadálymentesítéshez tartozik a megfelelő lépcsők, korlátok, küszöbök, rámpa, lift, WC-mosdó kialakítása, vezetősáv kihelyezése stb. A horizontális akadálymentesítéshez tartozik a megfelelő ajtók, átjárók, közlekedők, burkolatok és világítás kialakítása stb. A fizikai akadálymentesítést rehabilitációs szakmérnök bevonásával kell végrehajtani.
Mutató (mértékegység)	E15 Fizikai akadálymentesítést végrehajtó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség, beszerzési, beruházási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Rehabilitációs szakmérnök igazolása a fejlesztés tartalmáról és megfelelőségéről.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • fizikai akadálymentesítést végrehajtó szervezetek száma: db

HTE16 Munkahelyi és szolgáltatási környezet esélyegyenlőségi fejlesztése

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett olyan fejlesztést vállal, ami a munkahelyi és szolgáltatási környezet, a munkafeltételek, a munkaeszközök, a szolgáltató tér átalakításával vagy beszerzésével biztosítja a munkavégzés, illetve a szolgáltatás igénybevételének egyenlő esélyeit a speciális igényű (pl. fogyatékos, diszlexiás vagy diszgráfiás, autista, kisgyermekes, nagycsaládos, idős stb.) személyek számára. Ide tartozik a speciális igény miatt szükséges informatikai vagy egyéb eszköz (pl. telefon, fülvédő, szék, asztal, headset, képernyő, szoftverek) beszerzése, a speciális igényből adódó átalakítások (pl. megfelelő parkoló, járda, zajmentesítés, fényviszonyok optimalizálása, beléptető rendszer). A fejlesztés szakmai tartalmának kialakítása során javasolt esélyegyenlőségi területen kompetens szervezet bevonása külső szolgáltató partnerként.
Mutató (mértékegység)	E16 Munkahelyi és szolgáltatási környezet esélyegyenlőségi fejlesztését végrehajtó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatási költség, beszerzési, beruházási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A speciális igény bemutatásáról, a fejlesztés indokoltságáról és tartalmáról, illetve a fejlesztéssel érintettek köréről szóló kedvezményezetti nyilatkozat.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • munkahelyi és szolgáltatási környezet esélyegyenlőségi fejlesztését végrehajtó szervezetek száma: db

HTE17 Munkaszervezés, szolgáltatásszervezés esélyegyenlőségi fejlesztése

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett olyan fejlesztést vállal, ami a munkahelyi és szolgáltatási folyamatokat, a munkatársak közötti vagy a kliensekkel
-------------------------------	--

	való együttműködést a speciális igényű (pl. fogyatékos, diszlexiás vagy diszgráfiás, autista, kisgyermekes, nagycsaládos, idős stb.) személyek számára megfelelővé teszi. Ide tartozik például szakmai segítség igénybe vétele a megváltozott munkaképességű munkavállalót alkalmazó munkaközösség számára; HR folyamatok antidiszkriminációs átalakítása; nyitva tartás, menetrendek átalakítása speciális igények szerint; szabálykönyv vagy írott, vizualizált napirend, munkafolyamat leírás készítése speciális igények szerint; irányítási, gyártási, működési, közigazgatási folyamatok kidolgozása, átalakítása, felülvizsgálata során stb. A fejlesztést szakmailag kompetens szervezet bevonásával kell megvalósítani.
Mutató (mértékegység)	E17 Munkaszervezés, szolgáltatásszervezés esélyegyenlőségi fejlesztését végrehajtó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatás költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	A fejlesztésbe bevont szakmailag kompetens szervezet nyilatkozata a speciális igény bemutatásáról, a fejlesztés indokoltságáról és a fejlesztéssel érintettek köréről.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • munkaszervezés, szolgáltatásszervezés esélyegyenlőségi fejlesztését végrehajtó szervezetek száma: db

HTE18 Gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársakkal való szervezett, dokumentált kapcsolattartás

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett vállalja a gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás (pl. GYES, GYED) igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató – együttműködésre nyitott – munkatársakkal való szervezett, dokumentált – szakmai és munkaközösségi fókuszú – kapcsolattartást, mentális támogatást (pl. részvétel szervezeti rendezvényen, tréningen, képzésen; tanácsadás biztosítása a gyermekvállalással járó pszichés és szociális kihívások feldolgozásához; egyéni kapcsolattartás stb.).
Mutató (mértékegység)	E18 Szervezett, dokumentált kapcsolattartásban résztvevő, gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársak száma (fő)
Elszámolható költség	Szakértői szolgáltatás költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Kapcsolattartási napló, amely – legalább évi 4 alkalomra vonatkozóan (rövidebb időtartam esetében annak egész számra kerekített arányos számú alkalommal) – tartalmazza a kapcsolattartás időpontját, az alkalom tartalmát. Nyilatkozat a kapcsolattartásban résztvevő személy(ek) állományi helyzetéről.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: • Szervezett, dokumentált kapcsolattartásban résztvevő, gyermekgondozáshoz kapcsolódó ellátás, támogatás igénybevétele alatt keresőtevékenységet nem folytató munkatársak száma: fő

HTE19 Család- és gyermekbarát projektelemek

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett felügyeletet nem biztosító család- és gyermekbarát projektelemeket valósít meg, ezek közé tartozik a belső gyerekjátszó, etető, pelenkázó (gyerekgondozási helyiség), családi gépjármű parkolóhely, gyermek-higiénia, szabadtéri gyerekjátszó. Ezek a projektelemek elérhetők a kedvezményezett alkalmazottai, partnerei és kliensei, illetve családjuk számára.
Mutató (mértékegység)	E19 A család- és gyermekbarát projektelem fejlesztést végrehajtó szervezetek száma (db)
Elszámolható költség	Beszerzési, beruházási költségek.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Kedvezményezetti nyilatkozat a megvalósított fejlesztés tartalmáról (család- és gyermekbarát projektelemek felsorolása), illetve a fejlesztéssel érintettek köréről. Fotó a használatba vett, illetve telepített projektelemről.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Család- és gyermekbarát projektelem fejlesztést végrehajtó szervezetek száma: db

HTE20 Helyi gyermekfelügyelet

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett saját tulajdonú vagy bérelt helyiségében biztosítja a munkavállalói számára az iskolaköteles kor felső határa alatti életkorú gyermekének napközbeni, munkavégzés időtartama alatti elhelyezését, szakmai felügyelet biztosítása mellett (pl. mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde, a családi bölcsőde és a napközbeni gyermekfelügyelet). Ennek érdekében tartós vagy eseti gyermekfelügyeletre alkalmas, a mindenkor hatályos szakmai jogszabályoknak ²⁶ megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatást alakít ki (meglévő feltételek esetében gondoskodik azok rendelkezésre állásáról). Beszerzi a szükséges engedélyeket (meglévő engedély esetében gondoskodik annak érvényességéről a projekt teljes időtartama). Biztosítja a szolgáltatás ellátására a szolgáltatás típusának megfelelő szakembert (munka / megbízási / szolgáltatási szerződés keretében).
Mutató (mértékegység)	E20 Gyermekfelügyeletet biztosító szervezetek száma (helyi) /db/
Elszámolható költség	Tervezési, beruházási, szerzési, szolgáltatási költségek. A gyermekfelügyeletet végző munkatárs foglalkoztatási vagy szolgáltatási költsége.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Működési engedély. Gyermekfelügyeletet ellátó szakember biztosítását igazoló szerződés, a szakember végzettségének igazolása.

²⁶ A dokumentum elkészítésekor hatályos vonatkozó jogszabályok kiemelten:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 44/B.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet)

Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Gyermekfelügyeletet biztosító szervezetek száma (helyi): db
---------------	--

HTE21 Külső gyermekfelügyelet

A tevékenység elvárt tartalma	A kedvezményezett működési engedéllyel bíró, független külső szolgáltató (pl. napközbeni gyermekfelügyelet, családi bölcsőde, mini bölcsőde, bölcsőde, óvoda) igénybevételén keresztül, a szolgáltató által biztosított helyiségben teszi lehetővé a munkavállalói számára az iskolaköteles kor felső határa alatti életkorú gyermekének napközbeni, munkavégzés időtartama alatti elhelyezését, szakmai felügyelet biztosítása mellett.
Mutató (mértékegység)	E21 Gyermekfelügyeletet biztosító szervezetek száma (külső) /db/
Elszámolható költség	Szolgáltatási költség.
A tevékenység elvégzésnek igazolása	Gyermekfelügyeletre vonatkozó szolgáltatói szerződés. Szolgáltató működési engedélye.
Jelentéstétel	A kedvezményezett a záró beszámolóban megadja a következő adatszolgáltatás értékét: Gyermekfelügyeletet biztosító szervezetek száma (külső): db

1. sz. melléklet: Segédlet az esélyegyenlőség és a női-férfi egyenlőség érvényesítéséhez

Ez a melléklet segítséget nyújt az esélyegyenlőség, női-férfi egyenlőség témakörökhöz tartozó definíciók értelmezéséhez, és példákat is bemutat a kapcsolódó követelmények értelmezésének megkönnyítése érdekében.

1. Akadálymentesítés

Jogszába szerint: „Akadálymentes: az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.”²⁷

Az akadálymentesített épületet, illetve szolgáltatást azok is – a társadalom többségi részéhez hasonlóan – tudják használni, akik a közlekedésben, a térhasználatban, a szolgáltatásokhoz és az információhoz való hozzáférésben speciális igényekkel bírnak. Az akadálymentesítés tehát a fogyatékos személyek mellett az időseknek, átmeneti vagy tartós mozgásszervi nehézséggel küzdőknek, babakocsit használóknak is szól.

Amennyiben egy már meglévő épület, illetve szolgáltatás akadálymentesítése a cél, úgy a tervezés során ezek jelenlegi adottságait kell a speciális igényeknek megfelelően alakítani. Új építés, illetve szolgáltatás esetében – az egyetemes tervezés elve alapján – a speciális igényeket eleve figyelembe véve kell kialakítani az akadályoktól mentes környezetet²⁸.

Az akadálymentesítésre vonatkozó jogszabályok a következők:

- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK)
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről (CRPD egyezmény)
- 2018. évi LXXV. törvény a közzsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről
- 162/2019. (VII. 5.) Korm. rendelet a közzsférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018. évi LXXV. törvényben foglalt kötelezettségek teljesítése ellenőrzésének részletes szabályairól

Az épített környezethez, termékekhez, szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésre vonatkozó szabványokról itt található tájékoztatás:

- Magyar Szabványügyi Testület <https://www.mszt.hu/hu-hu/>
Például:
 - MSZ EN 17210:2021 Egyenlő eséllyel hozzáférhető és használható épített környezet. Működési követelmények
 - MSZ EN 17161:2019 Egyetemes tervezés. A termékekhez, árucikkekhez és szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés az

²⁷ 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről, 2. §, 1.

²⁸ Forrás: Pandula András (szerk.): Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhazsnú Nonprofit Kft, Budapest, 2015.

"egyetemes tervezés" megközelítés szerint. A használók körének kibővítése

- MSZ CEN/TR 17621:2023 Egyenlő eséllyel hozzáférhető és használható épített környezet. Műszaki teljesítőképességi kritériumok és előírások (angol nyelvű)

Teljes körű (komplex) akadálymentesítés: A fejlesztést, beruházást úgy kell megvalósítani, hogy az minden fogyatékosági csoport számára egyenlő eséllyel, fizikai és infokommunikációs szempontból egyaránt hozzáférhető legyen. A kialakított szolgáltatás egyenlő eséllyel akkor hozzáférhető, ha igénybevétele – az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal – mindenki számára akadálymentes, kiszámítható, érzékelhető és értelmezhető.

Projektarányos akadálymentesítés: A beruházással érintett épületen / épület részen / ingatlanon végrehajtott valamennyi fejlesztési beavatkozás során figyelembe kell venni az akadálymentesítési követelményeket. Amennyiben a fejlesztés nem érinti a teljes épületet, akkor kifejezetten ott kell az akadálymentesítést érvényesíteni, ahol a fejlesztési beavatkozás történik – azon a részen azonban a teljes körű (komplex) akadálymentesítésre van szükség. Ez például festés/mázolásnál a megfelelő szíkontrasztok kialakítását jelenti (nyílászáró tokszerkezeteinek falfelülettől és/vagy ajtólaptól eltérő színű mázolása, stb.). Elektromos rendszer felújításánál a helyiségek kapcsolóit az új rendszer kialakítása során már a megfelelő magasságba kell áthelyezni, stb. Az akadálymentesség projektarányos teljesülése egy preventív, megelőző gondolkodásmódot jelent, a célja, hogy a pályázat keretében végrehajtandó beruházással már „akadályt” ne építsünk.

Fizikai akadálymentesítés: A szintkülönbségekből adódó vertikális akadályok (pl. lépcső, küszöb), illetve a vízszintes, előrehaladó mozgást akadályozó horizontális akadályok (pl. ajtó, közlekedő, burkolat) elhárítása, kezelése. Az épület egyenlő eséllyel hozzáférhető, ha mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, veszélyhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók.

(Info)kommunikációs akadálymentesítés: Az információkhoz való egyenlő esélyű hozzáférés és kommunikáció biztosítása minden fogyatékosági csoport számára, oly módon, hogy az az igénybevevő számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető legyen. Például nagykontrasztú és vakbarát honlaptartalmak, felolvasó funkció, jól hallható tájékoztatás, illetve könnyen látható feliratozás.

Mire kell figyelni, hogy egy projekt a siket és nagyothalló személyek számára is kommunikációs akadálymentesítésnek köszönhetően egyenlő eséllyel hozzáférhető legyen?

- Épületeken belül a vizuális információk megjelenítése, egyértelmű és könnyen átlátható irányjelző táblák használata, amely segíti az egyén önálló tájékozódását hangzó kommunikáció nélkül is.
- A hangalapú információk vizuális megjelenítése: pl. sorszámhívó rendszer alkalmazása.
- Az információs pultokba, jegypénztárakba beépíteni indukciós hurkot, továbbá biztosítani a jelnyelvi kommunikációt, pl. a KONKAT Tolmácsszolgáltatás biztosításával.
- Megfelelő fényviszonyok az egész épületben.
- Vizuális vészjelző rendszer minden helyiségben.
- Előadótermekben indukciós hurok, vagy WIFI alapú hallást segítő eszköz telepítése. Továbbá projektor és vetítőfelület, amelyen a jelnyelvi tolmács és az írótolmácsolás ki van vetítve.
- Liftekbe - az indukciós hurok mellett – olyan segélyhívó rendszert kell beépíteni, amely a jelnyelvhasználó hallássérült személyek számára is biztosítja a kétoldalú kommunikációt.
- A szolgáltatások nyújtása, illetve programok szervezése esetén mindig gondolni kell az akadálymentes információ-átadásra és kommunikációra, illetve jelnyelvhasználó siket és

nagyothalló személyek számára a jelnyelvi tolmács biztosításáról gondoskodni kell.

- Ügyfélszolgálat, panaszbejelentés, kapcsolattartás esetén is legyen biztosítva mind az írásbeli kommunikáció, mind a jelnyelvi kommunikáció. Fontos, a siket és nagyothalló emberek írásban (pl. e-mailben), és telefonon (pl. a jelnyelvi tolmács vagy a KONKART Tolmácsszolgálaton keresztül) is tudják intézni a hivatalos ügyeiket, pl. egy szerződésmódosítást.
- Amennyiben képzés, oktatás szerepel a projektben, biztosítani kell a siket és nagyothalló személyek számára az egyenlő esélyű hozzáférést: jelnyelvi tolmács, írótolmács, hallást segítő eszközök.
- A siket és nagyothalló személyekkel való akadálymentes kommunikáció érdekében szemléletformáló programok beemelése szükséges, mely kizárólag az országos érdekvédelmi szervezet – SINOSZ – közreműködésével valósítható meg a hiteles információk átadása céljából.
- A honlapok akadálymentesítése elengedhetetlen: a hangalapú információk vizuális, írásbeli, továbbá a legfontosabb információk jelnyelvi megjelenítése.
- A projekttel kapcsolatos minden kommunikáció során biztosítani kell, hogy azok egyenlő eséllyel hozzáférhetőek legyenek a siket és nagyothalló személyek számára is.

Könnyen érthető kommunikáció: Az infokommunikációs akadálymentesítés része a könnyen érthető kommunikáció, mely a tartalmat leegyszerűsíti úgy, hogy a lényegi részét megtartja, így jobban érthetővé teszi a nehezen értő felnőttek számára.

Az akadálymentesítés minden épület, minden építmény, minden szolgáltatás (legyen az átalakított vagy új) esetében egyedi kihívás; a jogszabályok betartása mellett figyelembe kell venni az épület, illetve szolgáltatás profilját, funkcióját, elhelyezkedését – és még számos egyéb szempontot. Bizonyos akadálymentesítéshez a jogszabály is kötelezővé teszi rehabilitációs szakmérnök bevonását, de javasolt minden akadálymentesítést célzó tevékenység (és annak tervezése!) során a megfelelő fogyatékosági területen kompetens szakember bevonása.

A fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéssel kapcsolatban áttekintésre javasolt segédletek, szabványok, útmutatók:

- Pandula András (szerk.): Segédlet a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez (komplex akadálymentesítés). Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft., Budapest, 2015²⁹
- Seprődi-Egeresi Márta: AKADÁLYOKAT ÉPÍTÜNK? Jó és kerülendő gyakorlatok az akadálymentesítés terén, Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége, Budapest, 2022³⁰
- MSZ EN 17210:2021 Egyenlő eséllyel hozzáférhető és használható épített környezet. Működési követelmények
- MSZ EN 17161:2019 Egyetemes tervezés. A termékekhez, árucikkekhez és szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés az "egyetemes tervezés" megközelítés szerint. A használók körének kibővítése
- Ajánlás az info-kommunikációs akadálymentesítésre. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest, 2008³¹
- ÉFOÉSZ, Inclusion Europe (2012): Információ mindenkinek. A könnyen érthető kommunikáció európai alapelvei³²
- Farkasné Gönczi Rita, Graf-Jaksa Éva (2009): Könnyen érthető kommunikáció. In: Pandula és

²⁹ https://fszk.hu/wp-content/uploads/2015/11/Seg%C3%A9dlet_2015_v2.pdf

³⁰ http://www.meosz.hu/wp-content/uploads/2022/04/visegradi_interaktiv_print.pdf

³¹ http://www.etikk.hu/wp-content/uploads/2013/05/TAMOP111B_13mellek_ajanlas_info_komm.pdf

³² https://efoesz.hu/wp-content/uploads/2015/10/binder-information_for_all.pdf

mtsi: Kommunikációs és információs technológiák és fogyatékosügy. Jegyzet. Fogyatékos-tudományi tudásbázis, ELTE BGGYK, Budapest³³

- Farkasné dr. Gönczi Rita - Szőke József: Komplex kisokos a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosításához. NFSZK Nonprofit Kft., Budapest, 2019.³⁴
- Down Alapítvány: Hogyan készítsünk könnyen érthető segédanyagot? Irányelvek. Down Alapítvány, Budapest³⁵
- Módszertani segédlet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akadálymentesítési előírásaihoz. Budapest Főváros Kormányhivatal Rehabilitációs Főosztály.³⁶

2. Családbarát szemlélet

A családbarát szemlélet értelmében a szervezet a családot értéknek tekinti, a családok szempontjait érvényesíti a munkatársi környezetben, illetve a tevékenysége, szolgáltatásai, ügyfélkapcsolatai során, és e szemlélet jegyében valós intézkedéseket vezet be, választási lehetőséget biztosít. A családbarát munkahely a gyermeket nevelő nők és férfiak számára egyaránt támogatja a szakmai és magánélet összehangolását, javítja az életminőséget és a munkavégzés hatékonyságát.

Példák:

- Az alkalmi vagy tartós gyermekfelügyelet – külső szolgáltató által vagy arra alkalmas saját infrastruktúra és szolgáltatás biztosításán keresztül – az erre igényt tartó szülők számára
- Szervezet alkalmazottainak gyermekei számára korrepetálás, tehetséggondozás
- Pszichológiai segítségnyújtás a gyermeknevelés, családtervezés, párkapcsolat, generációk közötti együttműködés területén (egyéni vagy csoportos)
- Előadások szervezése a gyermeknevelés, családtervezés, párkapcsolat, generációk közötti együttműködés területén (egyéni vagy csoportos)
- Rugalmas munkavégzési formák bevezetése, feltételek biztosítása
- Online vásárlások fogadása a szervezetnél, kijelölt átvételi pont biztosítása
- Egészségvédelmi szolgáltatások bevezetése
- Gyermekgondozási helyiség, játszótér, családi parkoló, gyermekbarát közösségi helyek kialakítása

3. Képzések szervezése

A képzések csoportos vagy egyéni formában is igénybe vehetők. A képzés igénybe vehető kifejezetten a támogatást igénylő számára megrendelt szolgáltatásként, például abban az esetben, ha a támogatást igénylő több munkatársát is delegálja csoportos képzésre. Emellett a képzés igénybe vehető olyan módon is, hogy a támogatást igénylő által delegált személy bekapcsolódik a képzést végző szervezet által meghirdetett programba.

4. Képző intézmény működési engedélye

³³ <http://akadalymentes.com/wp-content/uploads/2012/04/infokommunikacios-akadalymentesites2009.pdf>

³⁴ https://www.efiportal.hu/wp-content/uploads/2021/03/komplex_kisokos_NFSZK_MONTAZS_kiadvany.pdf

³⁵

http://www.downalapitvany.hu/sites/default/files/K%C3%89R%C3%9ATMUTAT%C3%93%C3%A1lt%C3%A1nosGK_0_0.pdf

³⁶ <https://www.kormanyhivatal.hu/download/f/8a/53000/M%C3%93DSZERTANI%20%20seg%C3%A9dlet%20-%20Akad%C3%A1lymentes%C3%ADt%C3%A9s.pdf>

Azon követelmények esetében, amelyhez működési engedéllyel bíró képzés kapcsolódik, a működési engedély a képző intézmény típusának megfelelően a következők szerint ellenőrizhető:

- Oktatási Hivatal köznevelési információs rendszerében (KIR):
https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso
- Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal által vezetett szakképző intézmények nyilvántartásában:
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=1109
- Államilag elismert felsőoktatási intézmények listájában:
2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, 1. számú melléklet
- Felnőttképzési államigazgatási szerv által vezetett felnőttképzők nyilvántartási rendszerében:
<https://far.nive.hu/publikus-adatok/felnottkepzek-nyilvantartasa>

5. Helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódó követelmények érvényesítése

Amennyiben települési önkormányzat a pályázó, akkor az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban EBKTV) 31.§ (6) és (7) bekezdése alapján rendelkeznie kell hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal, és a tervezett fejlesztésüknek illeszkedni kell a helyi esélyegyenlőségi programjukhoz.

„Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) és (7) bekezdésének megfelelően. A Helyi esélyegyenlőségi programokban nevesített esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő fejlesztések esetében az önkormányzatok csak abban az esetben részesülhetnek támogatásban, ha a tervezett fejlesztés illeszkedik a Helyi esélyegyenlőségi programjukhoz.”

Módszertani útmutató közvetlen letöltési link:

<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/5/54/54b/54b981ad6b04def701bb9af3783998aa7e3b03b1.docx>

6. Esélyegyenlőségi tervhez kapcsolódó követelmények

Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.

7. Szakértők bevonása a horizontális követelmények teljesítésébe

Több, felhívásban szereplő horizontális követelmény is előírhatja szakértő bevonását. Ezekben az esetekben a megfelelő szakértők megtalálásához a következő szakértő névjegyzékek alkalmazhatók:

- tájépítész-mérnök esetén a Magyar Építész Kamara névjegyzékében:
<https://eugyintezes.mekon.hu/index.php?u=nevjegyzek>
- természetvédelmi és tájvédelmi szakértő esetén az Agrárminisztérium által vezetett névjegyzékben: <http://ttsz.am.gov.hu/szakertok/szemelyek>

- a Magyar Mérnök Kamara honlapján elérhető névjegyzékben: <https://www.mmk.hu/kereses/tagok>
- rehabilitációs szakértő esetében a Budapest FŐVÁROS KORMÁNYHIVATALA REHABILITÁCIÓS FŐOSZTÁLY által vezetett foglalkozási rehabilitációs szakértői névjegyzékben: <https://www.kormanyhivatal.hu/download/2/66/16000/Foglalkoz%C3%A1si%20Rehabilit%C3%A1ci%C3%B3s%20Szak%C3%A9rt%C5%91i%20N%C3%A9vjegyz%C3%A9k.pdf>
- környezettervező rehabilitációs szakmérnök esetén a Rehabilitációs Környezettervező Szakmérnökök és Rehabilitációs Környezettervező Szakemberek Országos Egyesülete (REKORE egyesület): <http://rekore.hu/hu/magunkrol.php>
- a települési önkormányzatok részére a Helyi esélyegyenlőségi programok esetében a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság Országos Esélyegyenlőségi Hálózata: <https://tef.gov.hu/foigazgatosag/>

8. Szemléletformáló akció

A szemléletformáló akciók célcsoportja alapvetően a támogatást igénylő munkatársai, partnerei, illetve kliensei – tehát a támogatást igénylő kapcsolatrendszerébe tartozó személyek (és nem „általános lakossági rendezvény”). Az akció élményalapú, a kiválasztott témára fókuszálva a meghívottak aktivitását is igényli. A kiválasztott téma kapcsolódhat a támogatást igénylő tevékenységi köréhez, vagy lehet attól független horizontális érték (fenntarthatóság, környezet- és természetvédelem, esélyegyenlőség).

Példák:

- Ökoiskolák, zöld óvodák, erdei iskolák tevékenységében közreműködés
- BAM! Bringázz a munkába kampány
- Co-creation, közösségi tervezés, lokális szolgáltatásfejlesztés
- Állatmenhelyek látogatása és aktív segítése
- Forgalomcsillapítási akciók
- Alternatív újrahasznosító programok – „csináld magad”
- Családi, közösségi karbon lábnyom csökkentő programok (pl.: kislábnyom program)
- Községi kertek kialakítása, üzemeltetése
- „Élményalap” – közös szabadidős program fogyatékos emberekkel
- Önkéntes akciók a hátrányos helyzetű emberek segítése érdekében
- Hátrányos helyzetű emberek, kiemelten romák bevonásával végzett közös szabadidős/kulturális/segítő tevékenységek a szemléletformálás érdekében
- „Példakép” – nehéz helyzetből induló diplomát szerző, hivatást találó fiatalokkal találkozások, különös tekintettel romákra.
- Mentorprogram indítása – hátrányos helyzetű emberek, szociális vállalkozások részére
- Csoportos közreműködés/résztétel védett természeti területek kezelésére irányuló önkéntes programok megvalósításában.